

Avans Hogeschool

Communicatie voltijd

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In februari 2017 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Communicatie van Avans Hogeschool bezocht door een visitatiepanel van NQA. De opleiding betreft een voltijdopleiding en is gevestigd in Breda. Het panel beoordeelt de opleiding als **goed**.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel **goed**.

De voltijdopleiding Communicatie heeft in de ogen van het panel een duidelijke en herkenbare profilering gekozen. De opleiding leidt studenten op tot kritische communicatieprofessionals met lef en overtuigingskracht, die omgevings sensitief en strategisch te werk gaan. Studenten herkennen de profilering en kiezen bewust voor deze opleiding. Het beroepsbeeld is afgestemd met het werkveld en wordt regelmatig besproken. De opleiding laat zich goed voeden door input vanuit de beroepspraktijk.

Het werkveld is eveneens betrokken bij de formulering van de eindkwalificaties. Vijf van de acht eindkwalificaties zijn ontleend aan de competenties die in het landelijk overleg van communicatieopleidingen zijn vastgesteld. De andere drie eindkwalificaties zijn opgenomen in overleg met het werkveld en betreffen kritisch denken, persoonlijk en professioneel ontwikkelen en omgevings sensitief communiceren. Het panel constateert dat de eindkwalificaties op overtuigende wijze zijn gerelateerd aan de hbo-kernkwalificaties en de Dublin descriptoren voor de bachelor. De eindkwalificaties dekken het hbo-bachelor niveau af.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel **goed**.

Het panel stelt vast dat de opleiding Communicatie een sterk samenhangend programma van een goed niveau biedt, dat studenten in staat stelt om in vier jaar de eindkwalificaties te behalen. De opzet en de inhoud van het curriculum zijn goed ontwikkeld. Nadruk ligt op analyseren van, onderzoeken van en adviseren over communicatie (beleid), in lijn met de profilering. Het programma is concentrisch opgebouwd, zodat studenten in de vier studie jaren houding, inzichten en vaardigheden op een steeds hoger niveau ontwikkelen. De opleiding maakt daarbij gebruik van verschillende werkvormen. Het panel vindt de onderzoeksleerlijn zorgvuldig en degelijk opgebouwd. De opleiding biedt bewust geen creatieve maakvakken aan, maar zoekt daarvoor samenwerking met de opleiding CMD. Het curriculum wordt regelmatig aangepast aan de snelle ontwikkelingen in het werkveld. De opleiding heeft bijvoorbeeld onlangs de eerste stappen gezet om online communicatie een steviger plaats in het onderwijsprogramma te geven. Opvallend zijn de invulling en de systematische opzet van de leerlijn Kritisch Denken die een sterke opbouw in het onderwijsprogramma laat zien. Daarmee draagt de lijn niet alleen bij aan het verwerven van kennis, maar beïnvloedt deze ook sterk de persoonlijke ontwikkeling van studenten. De internationalisering is in ontwikkeling. Het panel vindt deze leerlijn excellent uitgevoerd. Het onderwijsprogramma wordt gedragen door een sterk betrokken, deskundig en enthousiast docententeam, dat zorgt voor een veilige sfeer waarin studenten zich goed kunnen ontwikkelen. De studiebegeleiding is goed vormgegeven. De begeleiding wordt deels binnen en deels buiten het curriculum aangeboden en ondersteunt studenten in hun ontwikkeling tot kritische communicatieprofessional met lef.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel **goed**.

Het panel vindt dat de opleiding een goed toetsstelsel heeft ontwikkeld met oog voor validiteit (vier-ogenprincipe), betrouwbaarheid (inzetten interne en externe beoordelaars) en transparantie (heldere toets- en beoordelingscriteria).

De opleiding heeft haar toetsbeleid uitgewerkt in het zogenaamde Toetshuis en in een Supertabel, waarin (onderdelen van) competenties en toetsvormen aan elkaar zijn gekoppeld. De opleiding maakt gebruik van een grote variatie aan verschillende toetsen die in samenhang de te behalen competenties afdekken. De toetsconstructie vindt plaats op basis van toetsmatrijzen. De opleiding ontwikkelt het Toetshuis verder door toetsen met elkaar te bundelen en beoordelingsformulieren anders in te vullen. Het panel is ervan overtuigd dat de beoordelingen zorgvuldig tot stand komen. Deze zorgvuldigheid kan nog beter zichtbaar gemaakt worden door de beoordelingen op de beoordelingsformulieren van meer inhoud en onderbouwing te voorzien. Het panel vindt de toetskwaliteit goed geborgd. Docenten zijn geschoold met een BKE-training of zijn bezig om zich daarin te scholen. De toets- en examencommissie vervullen een actieve rol in het bewaken van de kwaliteit van toetsing.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 4 het oordeel **goed**.

De opleiding Communicatie heeft een bijzonder goed vormgegeven afstudeertraject, dat als voorbeeld kan dienen voor overige hbo-opleidingen Communicatie in Nederland. Het panel is daarbij zeer positief over het proces van afstuderen en de verschillende eindwerken, die studenten moeten opleveren. Het panel vindt dit proces excellent vormgegeven. Studenten tonen hun eindkwalificaties aan met een onderzoeksrapport, een adviesrapport, een procesverantwoording en een verdediging. Door onderzoeksrapport en adviesrapport van elkaar te scheiden, ontstaat er evenwicht in de verhouding tussen onderzoek en beroepsproduct. De fases die studenten doorlopen tijdens het afstudeertraject en de begeleiding daarbij zijn van goed niveau. De zelfstandigheid van studenten is daarbij goed geborgd. Het panel vindt verder de eindwerken van goede kwaliteit. Het panel heeft van alle eindwerken de voldoende beoordelingen onderschreven. De onderwerpen zijn divers en relevant voor de beroepspraktijk. De kritische houding, de omgevings sensitiviteit waar de opleiding naar streeft, komen in de eindwerken duidelijk naar voren. Afgestudeerde communicatieprofessionals kunnen zich goed redden op de arbeidsmarkt of kiezen voor een vervolgopleiding op masterniveau. De aansluiting op de beroepspraktijk en de vervolgopleidingen verlopen goed.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	7
Basisgegevens van de opleiding	9
Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	11
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	14
Standaard 3: Toetsing	22
Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties	25
Eindoordeel over de opleiding	29
Aanbevelingen	31
Bijlagen	33
Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding	34
Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma	36
Bijlage 3 Rendementen	37
Bijlage 4 Deskundigheden leden visitatiepanel en lead auditor	38
Bijlage 5 Bezoekprogramma	39
Bijlage 6 Bestudeerde documenten	41
Bijlage 7 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	42
Bijlage 8 Verklaring van volledigheid en correctheid	43

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Communicatie voltijd van Avans Hogeschool. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Avans Hogeschool en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (19 december 2014) en het *NQA-protocol 2016 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 23 februari 2017.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer drs. F. Dillingh (voorzitter, domeindeskundige)

De heer drs. W.J. Michels (domeindeskundige)

De heer drs. E.F.J. Lagerwey (domeindeskundige)

De heer W.M. Rouw (studentlid)

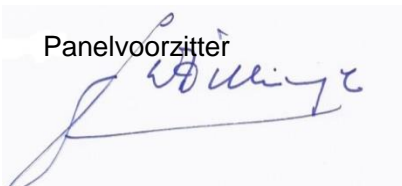
Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

Bij de aanvraag heeft de instelling een kritische reflectie aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van het *NQA-protocol 2016*. Het visitatiepanel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

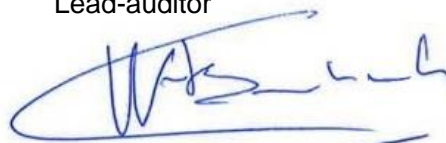
Utrecht, 9 mei 2017

Panelvoorzitter

De heer drs. F. Dillingh

Lead-auditor

Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC

Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens

<i>Administratieve gegevens opleiding(en)</i>	
naam opleiding zoals in CROHO	Communicatie
oriëntatie en niveau opleiding	Hbo-bachelor
voor opleidingen in het hoger beroepsonderwijs de te hanteren toevoeging aan de graad. Zie de ministeriële regeling en de daarin vervatte referentielijst en de uitwerking daarvan door de NVAO (Stcrt. 2013, 35337). Afwijkingen moeten worden gevalideerd door het visitatiepanel	Bachelor of Arts
aantal studiepunten	240
afstudeerrichtingen	Niet van toepassing
locatie(s)	Breda
variant(en) voltijd, deeltijd, duaal, 3-jarig traject voor vwo bij een hbo-bacheloropleiding	voltijd
joint programme (indien van toepassing), met opgave van de betrokken partnerinstellingen en het type graadverlening (joint/double/multiple degree)	Niet van toepassing
onderwijstaal	Nederlands
registratienummer in CROHO	34405

<i>Administratieve gegevens instelling</i>	
naam instelling	Avans Hogeschool
gegevens contactpersoon instelling	Leendert Dörr
e-mailadres voor kopie aanmelding	accreditatiesupport.lic@avans.nl
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Stichting, bekostigd hoger onderwijs
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief besluit september 2013

Schets van de opleiding

De voltijdopleiding Communicatie aan Avans Hogeschool is in 2011 gestart als een nieuwe opleiding. Samen met de opleiding Communication and Multimedia Design (verder CMD) maakt Communicatie deel uit van de Academie voor Communicatie & User Experience (ACUE). De voltijdopleiding is gestart na de deeltijdopleiding Communicatie en deelt daarmee ook het zelfde CROHO-nummer. Er heeft daarom geen Toets Nieuwe Opleiding plaatsgevonden. De visitatie van 2017 is de eerste visitatie van de voltijdopleiding. Bij de opleiding studeren 325 studenten (ingeschreven per 1-2-2017).

De voltijdopleiding Communicatie heeft een eigen profilering, een eigen onderwijsprogramma, zij wordt geleid door een eigen team en verschilt daarmee inhoudelijk van de deeltijdopleiding

Communicatie. De voltijdopleiding Communicatie werkt vanuit de visie dat gedrag en communicatie altijd in interactie zijn met de omgeving en dat communicatie een rol kan spelen bij het beïnvloeden van gedrag. De opleiding wil studenten uitdagen om een hogere ambitie na te streven en kritisch te blijven nadenken bij het afwegen van alternatieven, het maken van keuzes en hun latere handelen als een professional (Kritische Reflectie 2016). In andere woorden: de opleiding leidt studenten Communicatie op tot kritische communicatieprofessionals met lef.

Academie ACUE

De academie ACUE heeft een periode achter de rug, waarin zich een aantal wisselingen in het management heeft voorgedaan. Deze periode is met de komst van de nieuwe directie in september 2016 afgesloten. De samenwerking tussen Communicatie en CMD is nog in ontwikkeling. De directie van de Academie ziet voldoende kansen om in de toekomst tot een vruchtbare samenwerking te komen. Tegen deze achtergrond heeft het docententeam de opleiding Communicatie doorontwikkeld tot het programma dat er nu staat met oog voor kwaliteitsborging. De directie van de Academie heeft haar waardering uitgesproken voor de inzet en het eigenaarschap van het docententeam.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op dit gebied van de beoogde eindkwalificaties. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Beroepsbeeld

Het panel vindt dat de voltijdopleiding Communicatie van Avans een onderscheidende en inspirerende visie heeft ontwikkeld op het toekomstige beroep van haar studenten. Het werkveld is nauw betrokken geweest bij de definiëring van het beroepsbeeld. De opleiding leidt jonge professionals op met lef en overtuigingskracht, die begrijpen dat economie, omgeving, communicatie en actualiteit elkaar beïnvloeden. Afgestudeerde communicatieprofessionals kunnen vanuit een ontwikkelde omgevingssensitiviteit een bijdrage leveren aan de maatschappelijke uitdagingen van vandaag en morgen. Professionals opgeleid bij Communicatie Avans staan stevig in hun schoenen en durven organisaties vanuit hun kennis en kunde aan te spreken.

Het panel heeft diverse alumni, studenten en werkveldvertegenwoordigers gesproken over het beroepsbeeld. Het panel heeft daaruit geconcludeerd dat de opleiding een aansprekend beroepsbeeld heeft ontwikkeld dat door alle betrokkenen herkend en erkend wordt.

Afgestudeerde communicatieadviseurs gaan aan de slag als corporate communicatieadviseur, adviseur interne communicatie of adviseur communicatie en gedrag.

Eindkwalificaties

De voltijdopleiding Communicatie heeft acht eindkwalificaties geformuleerd. Vijf van deze eindkwalificaties zijn ontleend aan de competenties die het Landelijke Overleg van Communicatie Opleidingen (verder LOCO) heeft vastgesteld in 2016. Het gaat om de competenties (1) analyseren en onderzoeken, (2) ontwikkelen en adviseren over communicatiebeleid, (3) plannen en organiseren, (4) creëren en realiseren en (5) representeren.

De opleiding hanteert naast de vijf LOCO competenties drie eigen competenties. De drie opleidingsspecifieke competenties zijn (6) kritisch denken, (7) persoonlijk en professioneel ontwikkelen en (8) omgevingssensitief communiceren. Het panel vindt dat deze drie competenties invulling geven aan het hierboven geschetste beroepsbeeld van de kritische communicatieprofessional met lef. Bij de landelijk afgesproken eindkwalificaties legt de opleiding vooral de nadruk op de competenties analyseren en onderzoeken en ontwikkelen en adviseren over communicatiebeleid. Het panel vindt dat ook passen bij het bovenstaande beroepsprofiel. Communicatie Avans heeft de competenties gelieerd aan de hbo-kernkwalificaties en de Dublin descriptoren voor de bachelor. Het panel stelt vast dat de eindkwalificaties het hbo-bachelorniveau afdekken.

Profilering

Communicatie Avans heeft haar beroepsbeeld en eindkwalificaties vergeleken met andere communicatieopleidingen in de regio. Communicatie Avans heeft daarbij geconcludeerd dat zij zich onderscheidt van andere opleidingen als beste opleiding tot kritisch communicatieadviseur (Kritische Reflectie). Een kritisch communicatieadviseur is naar de mening van de opleiding, een communicatieadviseur die leiders van organisaties gevraagd en ongevraagd advies durft te geven. Kritische communicatieadviseurs kunnen in een dynamische en complexe organisatie op strategisch niveau adviseren (Kritische Reflectie). Het panel stelt vast dat de opleidingsspecifieke competenties dit onderscheidende profiel ondersteunen.

Het panel vindt dat de opleiding een heldere en herkenbare profilering heeft gekozen door in te steken op het opleiden van kritische communicatieprofessionals op strategisch niveau. Uit het gesprek met studenten blijkt dat zij specifiek voor deze communicatieopleiding hebben gekozen vanwege dit profiel. Het panel stelt vast dat de opleiding Communicatie haar gekozen profiel stelselmatig heeft uitgewerkt in eindkwalificaties en onderwijsprogramma (zie ook standaard 2). De opleiding merkt op dat de instroom van nieuwe studenten mag toenemen en is bezig om haar positionering beter voor het voetlicht te brengen. Het panel vindt dat het eigen profiel daarvoor goede mogelijkheden biedt.

Relatie werkveld

De opleiding werkt actief aan de contacten met het werkveld, via formele en informele kanalen. De Werkveldadviesraad is intensief betrokken geweest bij de formulering van het beroepsprofiel en de definiëring van de eindkwalificaties bij de start van de opleiding in 2011. In die periode heeft de werkveldadviesraad veel input geleverd bij de opbouw en naderhand bij de verbetering van het onderwijsprogramma. Nu de opleiding een aantal jaren draait, blijkt het nodig te zijn om ook andere manieren te vinden om het werkveld bij het onderwijsprogramma te betrekken. Recent is de opleiding gestart met 'Food for thought' sessies, waarbij werkveldvertegenwoordigers worden uitgenodigd om de ontwikkelingen in het vakgebied te bespreken, zodat de effecten daarvan in het onderwijsprogramma kunnen worden vertaald. Ook betreft de voltijdopleiding Communicatie van Avans werkveldvertegenwoordigers als extern gecommiteerden bij de eindgesprekken met afgestudeerden en bedrijfsbegeleiders bij de opleiding (zie standaard 2 en 4).

Het panel stelt vast dat de opleiding actief het werkveld betreft bij het onderwijsprogramma en daarvoor verschillende instrumenten inzet. Het panel vindt dat van groot belang vanwege de snelle ontwikkelingen in de beroepspraktijk van communicatieprofessionals.

Conclusie

Het panel stelt vast dat de opleiding Communicatie een duidelijke en herkenbare profilering heeft gekozen. De profilering stoelt op het beroepsbeeld: de opleiding leidt studenten op tot kritische communicatieprofessionals met lef en overtuigingskracht, die omgevingssensitief en strategisch te werk gaan. Studenten herkennen de profilering en kiezen bewust voor deze opleiding. Het beroepsbeeld is afgestemd met het werkveld en wordt regelmatig besproken. De opleiding laat zich goed voeden door input vanuit de beroepspraktijk.

Het werkveld is eveneens betrokken bij de formulering van de eindkwalificaties. Vijf van de acht eindkwalificaties zijn ontleend aan het competenties die in het landelijk overleg van communicatieopleidingen zijn vastgesteld. De andere drie eindkwalificaties zijn opgenomen in

overleg met het werkveld en betreffen kritisch denken, persoonlijk en professioneel ontwikkelen en omgevingssensitief communiceren en geven daarmee goed uitdrukking aan de eigen profilering. Het panel constateert dat de eindkwalificaties op overtuigende wijze zijn gerelateerd aan de hbo-kernkwalificaties en de Dublin descriptoren voor de bachelor. De eindkwalificaties dekken het hbo-bachelor niveau af.

Het panel heeft veel waardering voor de heldere profilering van de opleiding en komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de onderwijsleeromgeving. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Opzet programma

Het onderwijsprogramma kent zeven onderwijseenheden geordend naar competenties en competentieniveau. Onderwijseenheden beslaan tien weken in de propedeuse en twintig weken vanaf het tweede jaar. Binnen deze onderwijseenheden ontwikkelen studenten gefaseerd hun competenties; in de propedeuse tot het beginnersniveau, in jaar 2 en 3 tot het niveau van gevorderde beginner en in jaar 3 en 4 tot het niveau van startklare junior professional. Dit is tevens het eindniveau.

De opleiding is verder opgebouwd uit twee delen: de beroepsprofilering (major) en de individuele profilering (minor).

In onderstaand schema wordt de opzet van het programma kort weergegeven.

	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
	Semester 1		Semester 2	
Jaar 1	De creatieve communicatie medewerker (15 EC)	De nieuwsgierige communicatie adviseur (15 EC)	De overtuigende communicatie adviseur (13 EC)	De geloofwaardige organisatie (13 EC)
	Duo project (4 EC)			
Jaar 2	Gedrag en communicatie (30 EC)		Communicatie en verandering (30 EC)	
Jaar 3	Stage* (30 EC)		Reputatie en legitimatie* (30 EC)	
Jaar 4	Vrije keuze minor (30 EC)		Afstuderen (30 EC)	

Creëren en Representeren worden in jaar 3 getoetst op niveau 3.

Niveau 1

Niveau 2

Niveau 3

Inhoud programma

De opleiding Communicatie heeft de kennis, te verwerven beroeps- en onderzoeksvaardigheden afgestemd op de eindkwalificaties.

In een zogenaamde Supertabel heeft Communicatie de onderwijseenheden, de competentieniveaus, de leerlijnen, werkvormen, toetsing en bijbehorende literatuur beschreven (Opleidingskader 2016). De opleiding heeft deze informatie voor de studenten in blokboeken en semesterboeken vastgelegd. Het panel heeft kennis genomen van de Supertabel en de blok- en semesterboeken. Het panel leidt daaruit af dat de inhoud van het onderwijsprogramma de eindkwalificaties van de opleiding afdekt. De nadruk in het onderwijsprogramma ligt daarbij op analyseren, onderzoeken en adviseren over communicatie(beleid), in overeenstemming met de profilering. Studenten worden in de blok- en semesterboeken goed geïnformeerd.

Kennis

Uitgaand van haar beroepsprofiel van kritisch communicatieadviseur met lef heeft de opleiding Communicatie drie thema's geformuleerd, waarin wordt ingespeeld op ontwikkelingen in werkveld en maatschappij: (1) Gedrag en communicatie, (2) Communicatie en verandering en (3) Reputatie en legitimatie. Deze thema's zijn in het onderwijsprogramma verweven.

In de propedeuse krijgen studenten vakken gericht op het individu (gedrag en beïnvloeding), de organisatie (communicatie, organisatie en verandering) en vakken als maatschappelijk verantwoord ondernemen, ethiek, legitimatie en reputatie.

In de jaren daarna bouwen studenten deze kennis verder uit met kennis over psychologie, sociale psychologie, accountability, verandermanagement, legitimatie en maatschappelijk verantwoord ondernemen, bestuurs- en bedrijfskunde en trends, issues en scenario's.

Het panel vindt de vakliteratuur gevarieerd en up-to-date. Het panel zou graag zien dat meer gebruik wordt gemaakt van online artikelen en Engelstalige literatuur.

In de verschillende onderwijseenheden komt de profilering van de opleiding duidelijk naar voren.

De focus op gedrag is bijvoorbeeld zichtbaar in de onderwijseenheid Gedrag en Communicatie.

De focus op strategie en omgevingssensitiviteit komt terug in de onderwijseenheden De geloofwaardige organisatie en Reputatie en Legitimatie. De kritische houding is zichtbaar in de onderzoekslijn (zie verderop) en de ontwikkeling van lef komt bij de verschillende vaardigheidstrainingen en de stage terug. Het panel vindt de kennis goed aansluiten bij het beroepsbeeld en de profilering van de opleiding.

De opleiding houdt de inhoud van het curriculum regelmatig tegen het licht en past waar nodig de inhoud van de vakken aan op vernieuwde inzichten of ontwikkelingen in de beroepspraktijk. De afgelopen jaren zijn bijvoorbeeld veranderingen in modules als Gedrag en Communicatie en Communicatie en Verandering aangebracht. In de gesprekken tussen panel, docenten en het opleidingsmanagement erkent de opleiding dat er een inhaalslag nodig is op het gebied van SEO, SEA, branded content, retargeting, conversie en contentstrategie en het inzetten van online influencers. Onlangs is de opleiding gestart met het uitbreiden van vakken gericht op digitale communicatie, mede op basis van signalen van alumni. Er is een docent ingezet voor een vak online strategie. Binnenkort organiseert de opleiding de maand van de Digitale Communicatie. Het panel vindt dat een goede start en stelt vast dat de opleiding de eerste stappen heeft gezet om online communicatie een stevige plaats in het onderwijsprogramma te geven. Ook de studenten geven aan dat ze dit het grootste verbeterpunt voor de opleiding vinden. Het panel stelt vast dat de vernieuwingen in het onderwijsprogramma tot nu toe organisch tot stand zijn gekomen. Het panel heeft waardering voor de wijze waarop de opleiding continu het onderwijsprogramma verbetert en aanscherpt. In 2017 wil de opleiding het gehele curriculum evalueren en vernieuwen waar nodig.

Beroepsvaardigheden

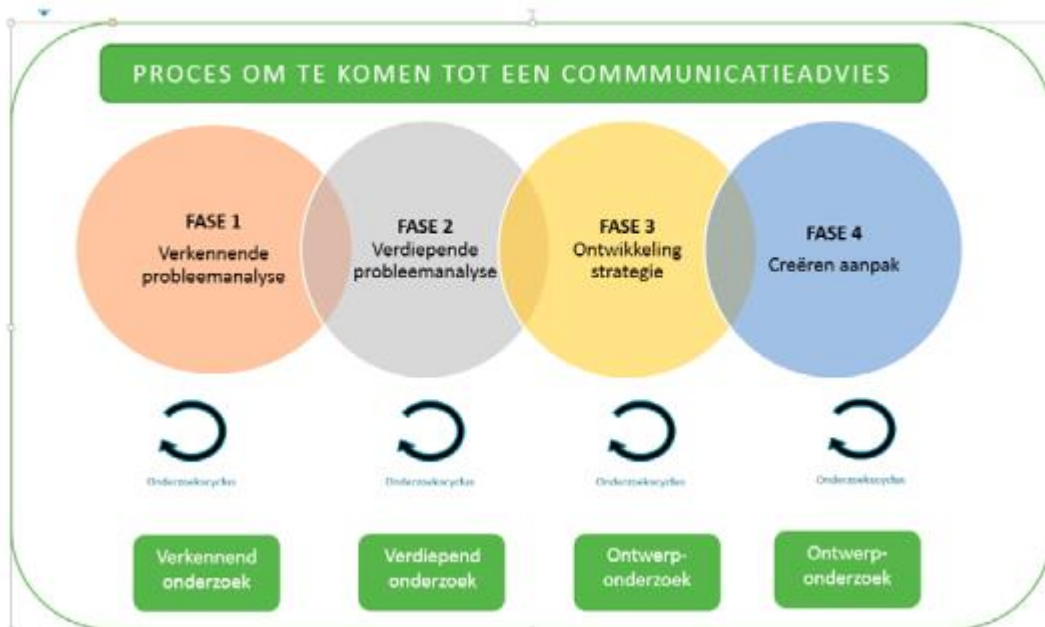
Het panel heeft studenten gesproken en geconstateerd dat het trainen van vaardigheden een belangrijke plaats inneemt op de opleiding. In de verschillende blok- en semesterboeken staat benoemd welke vaardigheden in de onderwijseenheden aan bod komen. Studenten leren beroepsvaardigheden zoals adviseren, presenteren, schrijven en creatief denken in het curriculum met trainingen en simulaties. Verder doen studenten beroepsvaardigheden op tijdens de stage en de afstudeeropdracht. Studenten verwerven zelf opdrachten voor projecten, de stage en de afstudeerfase. Studenten vinden dat zij goed getraind worden in vaardigheden, waardoor theorie en praktijk goed op elkaar aansluiten. Vaardigheden die betrekking hebben op lef bijvoorbeeld, komen op verschillende momenten op de opleiding terug: bij trainingen en

presenteren, bij het vak persoonlijk imago (blok 4 van de propedeuse), bij het zelfstandig verwerven van opdrachten en het pitchen van afstudeeropdrachten. Tijdens stages krijgen studenten tijd en ruimte om te reflecteren op momenten waarop zij lef hebben moeten tonen. De opleiding biedt bewust geen creatieve maakvakken aan conform haar profilering. Studenten vertellen het panel deze opleiding juist te hebben gekozen vanwege de focus op strategische communicatie en juist blij te zijn dat de opleiding weinig inspeelt op creatieve vaardigheden. Deze beroepsvaardigheden worden door studenten dan ook niet gemist. De opleiding zoekt interdisciplinaire samenwerking met de opleiding CMD, waar creatieve maakvakken gericht op communicatie beter tot hun recht komen.

Het panel vindt dat de opleiding studenten de beroepsvaardigheden biedt die passen bij de profilering. De beroepsvaardigheden zijn systematisch en stevig ingebed in het onderwijsprogramma. Het panel vindt dat de opleiding studenten goed weet te ontwikkelen tot beginnende professionals met een stevige basishouding.

Onderzoek(svaardigheden)

De opleiding heeft een eigen dynamisch model ontwikkeld van een geïntegreerde advies- en onderzoeks-aanpak, bestaande uit een onderzoekscyclus en adviescyclus, waarbij studenten een beroepsproduct opleveren. In de verschillende projecten die studenten opleveren komt dit onderzoeksmodel aan bod. Het panel heeft gezien dat studenten vanaf blok 2 in de propedeuse (De nieuwsgierige communicatieadviseur) in aanraking komen met onderzoekstechnieken. Daarbij staan onderzoeksvaardigheden conform de visie van de opleiding in dienst van het communicatieadvies.

Het panel vindt dat de nadruk die de opleiding nastreeft op analyseren en onderzoeken goed is vertaald in het onderwijsprogramma. Uit de NSE-enquête blijkt dat studenten het analytisch denken met een 3,88 (uit 5) beoordelen. De alumni en de studenten die het panel gesproken heeft, bevestigen deze waardering. Zij vinden dat ze goed zijn opgeleid om toegepast onderzoek te doen. Daarbij worden studenten gestimuleerd om niet alleen maar gebruik te maken van bijvoorbeeld enquêtes, maar juist verschillende vormen van onderzoek toe te passen. Elementen

als validiteit en betrouwbaarheid van onderzoeksresultaten komen expliciet tijdens de lessen aan de orde. Het panel heeft waardering voor de gedegen wijze waarop studenten in praktijkgericht onderzoek worden opgeleid.

Internationalisering

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding Communicatie bezig is om haar internationaliseringsbeleid vorm en inhoud te geven en daarvoor de eerste stappen heeft gezet. Studenten volgen het vak Engels op B-2 niveau. De opleiding organiseert jaarlijks een internationale studieweek en biedt de mogelijkheid om een anderstalige minor te volgen en de stage of de afstudeeropdracht in het buitenland te volbrengen. De opleiding intensificeert de bestaande internationale contacten van docenten. Alumni en studenten geven aan graag meer aandacht te willen besteden aan de internationale aspecten van het vak, ook door meer gebruik te maken van internationale literatuur. Het panel onderschrijft deze wens.

In het gesprek met het panel zegt het opleidingsmanagement te streven naar meerdere vormen om de internationale context in het onderwijsprogramma in te bedden. Daarbij denkt de opleiding aan het bieden van steeds meer vakken in het Engels en aan samenwerking met de opleiding CMD, die een minor in het Engels biedt. Het panel ziet verder mogelijkheden in het nabijgelegen Vlaanderen om internationalisering meer vorm en inhoud te geven.

Vormgeving van het programma

De opleiding Communicatie heeft haar onderwijsprogramma vormgegeven volgens het didactisch concept van concentrisch leren, waarbij studenten in de vier studie jaren houding, inzichten en vaardigheden op een steeds hoger niveau ontwikkelen.

Het programma is ingericht volgens het leerlijnenmodel van De Bie met vier leerlijnen: (1) de integrale leerlijn, (2) de conceptuele leerlijn, (3) de vaardighedenleerlijn en (4) de reflectieve leerlijn.

Studenten werken in de integrale leerlijn gedurende een blok aan een project, dat is ontleend aan de beroepspraktijk. De opleiding kiest ervoor om studenten groepsgewijs aan projecten te laten werken om hen samen te leren werken. De opdrachten, waar studenten aan werken, zijn echte opdrachten met echte opdrachtgevers en komen rechtstreeks uit de beroepspraktijk. De benodigde theorie (in de conceptuele leerlijn) en vaardigheden (in de vaardighedenleerlijn) krijgen studenten in ondersteunende vakken bij het project aangeboden.

In de reflectieve leerlijn leren studenten kritisch denken. Het panel is enthousiast over de systematische wijze waarop studenten in het onderwijsprogramma tot kritische denkers worden ontwikkeld. Stap voor stap leren studenten vragen te stellen bij zaken die zij tegenkomen en de vraag achter de vraag te achterhalen. Studenten leren kritisch naar zichzelf en anderen te kijken, te argumenteren, te redeneren en omgevingssensitiviteit te ontwikkelen. De reflectieve leerlijn komt in verschillende vakken terug. Het panel heeft daar verschillende voorbeelden van gezien. Het panel vindt dat de vaardigheid om kritisch te denken excellent wordt opgebouwd in het onderwijsprogramma en dat het studenten niet alleen kennis biedt, maar ook de persoonlijke ontwikkeling van studenten sterk beïnvloedt. Studenten geven daar goede voorbeelden van.

De opleiding maakt gebruik van verschillende werkvormen, zoals werkcolleges, workshops, assessments, pitches en presentaties. In de toekomst wil de opleiding werkvormen gericht op blended learning gaan uitbreiden. Studenten geven aan dat de werkvormen goed aansluiten op de inhoud van het programma. Aandachtspunt is de inzet van hoorcolleges, waarin veel informatie wordt gegeven. Studenten stellen juist interactieve werkvormen op prijs. Volgens studenten ligt de nadruk van het onderwijsprogramma op de uitvoering van projecten. Studenten vinden de projecten pittig. De opleiding vraagt steeds meer van de zelfstandigheid van studenten. De begeleiding van docenten en het aantal contacturen neemt af in de loop van de studie jaren. Studenten vinden dat een goede werkwijze. Tegelijkertijd vinden zij het contact met docenten tijdens de lessen waardevol en hechten zij aan het aantal contacturen dat zij nu hebben. Dat moet niet minder worden, vinden studenten. Daarbij geven zij aan dat docenten wel goed bereikbaar zijn, wanneer dat voor het uitvoeren van een opdracht nodig is. Het panel vindt de opleiding goed vormgegeven met passende werkvormen en stelt vast dat de opleiding een samenhangend programma van een goed niveau oplevert.

Het panel heeft met het opleidingsmanagement gesproken over de toekomstige ontwikkeling van het onderwijsprogramma. Het opleidingsmanagement geeft aan te willen werken vanuit het concept van een learning community in de vorm van een communicatieadviesbureau, waarin studenten samen met docenten en werkveld werken aan hun competenties om op deze wijze de snelle veranderingen in de beroepspraktijk een vaste plaats te geven in het onderwijs. Het panel vindt dit een veelbelovende ontwikkeling.

Instream en leerroutes

De opleiding Communicatie is open voor studenten met een vwo-diploma, havisten met wiskunde als eindexamenvak, mbo-4 studenten van een communicatie-opleiding. Mbo-studenten zonder communicatie-opleiding worden toegelaten als er een positief intakegesprek heeft plaatsgevonden.

Aspirant-studenten doen een intake bij de opleiding. Daarbij wordt gekeken of student en opleiding bij elkaar passen. Aspirant-studenten maken een digitaal intake-assessment waarin niveau en motivatie worden getoetst. Op basis daarvan vindt een intakeprogramma plaats, dat bestaat uit een meet & greet met ouderejaars, het maken van een individuele krachtenanalyse, de bespreking van die analyse en koppeling naar het beroep van communicatieadviseur en een gesprek met een docent (Opleidingskader 2016). Deelname aan de intake is verplicht. In het eerste jaar van de studie wordt dit matchingstraject voortgezet met een match-midgesprek en een match-1gesprek aan het einde van het eerste jaar. In het match-mid gesprek bespreken student en docent de fit tussen de opleiding en de student en worden hieraan acties verbonden. In het match-1 gesprek adviseert de opleiding (niet-bindend) over het vervolg van de opleiding en wordt de student voorbereid op het Bindend Studie Advies (BSA). Het BSA is gesteld op 52 punten. Het panel vindt de instroomprocedure zorgvuldig vormgegeven.

Studenten die extra uitgedaagd willen worden, kunnen deelnemen aan het honourstraject van Avans.

Begeleiding

Het panel heeft de opleiding Communicatie leren kennen als een kleinschalige opleiding met veel persoonlijk contact tussen studenten en docenten. Studenten zijn blij met de persoonlijke

benadering en vinden dat de opleiding een veilige sfeer weet te creëren, waarin studenten met vallen en opstaan hun talenten kunnen ontwikkelen.

De opleiding Communicatie heeft een eigen studieloopbaanbeleid ontwikkeld dat zich richt op beroepsvoorbereiding (als onderdeel van het curriculum), op studievaardigheden en studievoortgang (buiten het curriculum). Het studieloopbaanprogramma (verder slb-programma) is een aanvulling op vakken waarin binnen de reflectieve leerlijn veel aandacht wordt besteed aan de competenties 'persoonlijk en professioneel ontwikkelen', 'kritisch denken' en 'omgevingssensitief communiceren'. Bij het vak Persoonlijk Imago bijvoorbeeld leren studenten hoe zij zichzelf met hun talenten kunnen presenteren. Bij 'kritisch denken' leren studenten reflecteren op hun beroepspraktijk.

De opleiding heeft het deel van het slb-programma dat gericht is op studievoortgang en studievaardigheden los van het inhoudelijke deel van het curriculum georganiseerd. Studenten krijgen voor dit onderdeel geen studiepunten toegekend. Studenten leren in dit programma om te reflecteren op hun opleidingscompetenties.

Iedere student heeft een studieloopbaanbegeleider die hem de eerste twee studiejaar begeleidt. In het derde en vierde jaar richt de begeleiding zich op de vorming tot jong professional, waarbij de stage- of afstudeerbegeleider de studieloopbaanbegeleider is. Avans biedt ondersteuning bij functiebeperkingen. Bij complexe persoonlijke vraagstukken schakelt de opleiding een decaan in. Uit de NSE-enquête 2016 blijkt dat studenten tevreden zijn over de studiebegeleiding (3,46/5), en bovengemiddeld tevreden te zijn over de betrokkenheid van docenten (3,99/5). Studenten en alumni karakteriseren de opleiding als warm, gastvrij, open en betrokken.

Het panel heeft met studenten gesproken over de persoonlijke ontwikkeling, die zij doorlopen in hun studieloopbaan. Studenten geven aan dat zij zich ontwikkelen tot kritische professionals, met een ondernemende en proactieve houding. Het panel heeft daar ook voorbeelden van gezien. Een van de voorbeelden is het project Ucademy. In samenwerking met andere Avans-studenten heeft een derdejaars student Communicatie een onafhankelijke academie opgericht die zich richt op persoonlijke ontwikkeling en persoonlijk leiderschap. Het project is enthousiast ontvangen en heeft inmiddels landelijke bekendheid verworven.

Het panel vindt dat de studie- en de studentenbegeleiding goed verankerd is in het huidige studieprogramma, door de stevige inzet op persoonlijke ontwikkeling en de goede en warme contacten tussen docenten en studenten.

Docenten

Het team bestaat uit 18 docenten (14,9fte) waarvan 82 procent beschikt over een masterdiploma. Het team is recent fors gegroeid. De opleiding ondersteunt nieuwe docenten door hen van een docentmaatje te voorzien en lessen van collega's te laten bijwonen. Ook krijgen docenten coaching bij het begeleiden van stages en afstuderen. Vijftien van de achttien docenten hebben trainingen op het gebied van didactische bekwaamheid met succes afgerond. Docenten worden geschoold in toetsing door het volgen van BKE-trainingen.

Het panel ziet dat het docententeam over een mix van deskundigheid beschikt, passend bij de verschillende domeinen van het onderwijsprogramma. Docenten geven aan dat zij mogelijkheid hebben om bij te scholen en te professionaliseren. Omdat veel docenten uit de praktijk komen en

daar nog in werkzaam zijn, blijft de voeding uit de praktijk in stand. Docenten delen kennis met elkaar in inspiratiesessies. Een aantal docenten is als onderzoeker betrokken bij een onderzoeksgroep, zoals het lectoraat Brein en Leren, het expertisecentrum Sustainable Business en het Academie Netwerk Onderzoek. Bij het expertisecentrum Sustainable Business houden docenten en promovendi zich bezig met vragen als welke bijdrage communicatie kan leveren aan het verduurzamen van organisaties door een andere strategische insteek. Het panel vindt het feit dat docenten zo verbonden zijn met werkveld en expertisecentrum positief, omdat dit zorgt voor een blijvend frisse en reflectieve blik op de eigen opleiding.

Het panel heeft kennism gemaakt met een enthousiast en stevig team, dat met elkaar het onderwijsprogramma draagt en verder vorm geeft. Studenten zijn zeer te spreken over hun contacten met docenten. Studenten karakteriseren docenten als mensen uit het vakgebied, die zich blijven ontplooiën en daarmee studenten van frisse informatie blijven voorzien. Het panel deelt het enthousiasme en de waardering van studenten voor het docententeam. In de gesprekken met verschillende betrokkenen kwam sterk naar voren dat het docententeam samen met commissies als de opleidingscommissie, toetscommissie en examencommissie (deels zijn het dezelfde mensen) hard hebben gewerkt aan de kwaliteit en de output van de opleiding. Hiermee staat de opleiding pal voor de ambitie van Avans Hogeschool om het verschil te maken en de lat hoog te leggen met passie en betrokkenheid.

Voorzieningen

De opleiding maakt sinds 2015 gebruik van de locatie Lovensdijkstraat. Het gebouw is voorzien goed uitgeruste werkplekken, up-to-date ICT-voorzieningen, moderne media en audiovisuele middelen en overige voorzieningen. Het panel heeft met studenten gesproken over de voorzieningen. Over het algemeen zijn studenten tevreden over het niveau van de voorzieningen. In sommige lokalen zijn er wat weinig stopcontacten, zeggen studenten. Het panel acht het voorzieningenniveau over het algemeen op orde.

Conclusie

Het panel stelt vast dat de bacheloropleiding Communicatie een sterk en samenhangend programma van een goed niveau biedt, dat studenten in staat stelt om in vier jaar de eindkwalificaties te behalen. De opzet en de inhoud van het curriculum zijn goed ontwikkeld. Het gekozen didactisch concept en de werkvormen dragen goed bij aan de ontwikkeling van studenten tot startende professionals. Nadruk ligt op analyseren, onderzoeken en adviseren over communicatie(beleid), in lijn met de gekozen profilering. Het panel vindt de onderzoeksleerlijn zorgvuldig en degelijk opgebouwd. De opleiding biedt bewust geen creatieve maakvakken aan, maar zoekt daarvoor samenwerking met de opleiding CMD. Het curriculum wordt regelmatig aangepast aan de snelle ontwikkelingen in het werkveld. De opleiding heeft bijvoorbeeld onlangs de eerste stappen gezet om online communicatie een steviger plaats in het onderwijsprogramma te geven. Opvallend zijn de excellente invulling en de systematische opzet van de leerlijn Kritisch Denken die een sterke opbouw in het onderwijsprogramma laat zien en daarmee niet alleen bijdraagt aan het verwerven van kennis, maar ook de persoonlijke ontwikkeling van studenten sterk beïnvloedt. Internationalisering is in ontwikkeling. De opleiding is zich daarvan bewust en wil een inhaalslag maken.

Het onderwijsprogramma wordt gedragen door een sterk betrokken, deskundig en enthousiast docententeam, dat zorgt voor een veilige sfeer waarin studenten zich goed kunnen ontwikkelen. De studiebegeleiding is goed vormgegeven. De studiebegeleiding ondersteunt studenten in hun ontwikkeling tot kritische communicatieprofessional met lef. De voorzieningen zijn op orde. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van toetsing. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Toetsbeleid

De opleiding Communicatie heeft haar visie op toetsing beschreven in het document Toetsbeleid Communicatie 2016. Uitgangspunten zijn:

- Het toetsprogramma is een samenhangende en gebalanceerde mix van toetsvormen, waarmee alle eindkwalificaties worden beoordeeld;
- Toetsen zijn qua vorm en inhoud afgestemd op de leerlijnen en de leerdoelen van een onderwijseenheid;
- De beroepspraktijk speelt een nadrukkelijke rol in toetsing, de inhoud is afgeleid van reële beroepssituaties;
- Studenten krijgen individuele beoordelingen en feedback voor een optimale sturing;
- Het examenprogramma is studeerbaar;
- Inhoud, vorm, criteria en uitvoering van toetsen zijn voor alle betrokkenen helder en transparant.

Het toetsbeleid is uitgewerkt in het Toetshuis en in de zogenaamde Supertabel. Het Toetshuis geeft de toetsvormen weer die binnen Communicatie per leerlijn worden ingezet. In de Supertabel is per competentie en onderwijseenheid aangegeven welke toetsvorm wordt gehanteerd om de studievoortgang van studenten te kunnen beoordelen. De opleiding maakt gebruik van een grote verscheidenheid van adequaat gekozen toetsvormen, variërend van kennistoetsen tot het toetsen van verslagen, beroepsproducten, presentaties, pitches, portfolio's en assessments. Voor iedere toets is een toetsmatrijs aanwezig.

De docenten zijn verantwoordelijk voor het maken van toetsen. Meerdere docenten maken en controleren de toetsen vooraf. De docenten volgen trainingen op het gebied van toetsing (BKE) en hebben regelmatig sessies waarin toetsbeleid en uitvoering ter sprake komen.

Studenten worden op de toetsing voorbereid. Voorafgaand aan de toetsing hebben studenten inzage in beoordelingsformulieren, proeftoetsen, voorbeeldrapporten, scripties en casuïstiek. Het panel heeft daarover met studenten gesproken en stelt daarbij vast dat studenten goed voorbereid aan toetsing deelnemen.

De beoordelingsformulieren zijn opgebouwd uit een grote verscheidenheid aan rubrics. Deze indeling in rubrics draagt er aan bij dat verschillende docenten een zelfde wijze van beoordeling en becijfering toepassen en de onderlinge verschillen van beoordeling beperkt blijven. Tijdens inzagemomenten kunnen studenten toelichting vragen over de beoordeling die zij ontvangen. Ondanks de gedetailleerde uitwerking van de beoordeling in rubrics, zeggen studenten toch beperkte verschillen te zien tussen de beoordelingen van docenten. De opleiding werkt aan gelijke beoordelingen door kallibratiesessies te organiseren.

Het panel vindt de beoordelingsformulieren erg gedetailleerd uitgewerkt. De rubrics worden door het grote aantal ook niet altijd van een toelichting voorzien, waardoor het soms lastig is voor

buitenstaanders om de onderbouwing te volgen. De nadelen van de vele rubrics worden herkend door de opleiding. De opleiding zoekt naar andere, meer holistische vormen van toetsen en beoordelen en is bezig om een aantal toetsen te combineren en de beoordelingsformulieren anders in te richten.

Bij de beoordeling van de eindwerken betreft de opleiding een extern gecommiteerde vanuit het werkveld. De extern gecommiteerde stelt kritische vragen vanuit het perspectief van de beroepspraktijk en geeft advies over de beoordeling. Bij de stagebeoordeling wordt de bedrijfsbegeleider als adviseur bij de beoordeling betrokken. Het panel vindt dat op deze wijze het perspectief van het werkveld op de beoordeling van studenten in de laatste fase van hun opleiding zorgvuldig is vorm gegeven.

Het panel stelt vast dat het systeem van toetsing de te beoordelen eindkwalificaties afdekt. Op basis van de gesprekken en de verschillende documenten die het panel heeft bestudeerd, komt het panel tot de conclusie dat de praktijk van toetsing goed aansluit bij de uitgangspunten van het toetsbeleid.

Borging

Bij de borging van de toetskwaliteit zijn de onderwijscommissie, docenten, de toetscommissie en de examencommissie betrokken (Toetsplan 2016).

De onderwijscommissie, bestaande uit docenten, is verantwoordelijk voor het opleidingsprogramma en het toetsprogramma. Docenten zijn verantwoordelijk voor de constructie van de toetsen. De toetscommissie is verantwoordelijk voor de implementatie van het toetsbeleid en het vergroten van de toetsdeskundigheid van docenten. De toetscommissie neemt steekproeven van de ontwikkelde toetsen en geeft daarover advies aan docenten en de onderwijscommissie. De toetscommissie controleert ook steekproefsgewijs de kwaliteit van de eindwerken.

De opleiding past het vierogenprincipe toe door de toetsen voor afname te beoordelen op inhoud en kwaliteit door een tweede docent. Ook bij de beoordeling van assessments en beroepsproducten zijn twee beoordelaars betrokken.

De examencommissie is verantwoordelijk voor de kwaliteit van toetsing en stelt richtlijnen op over toetsing en beoordeling. De examencommissie hanteert een eigen onderzoeksagenda. De afgelopen jaren heeft die onderzoeksagenda in het teken gestaan van de kwaliteit van toetsing en het houden van steekproeven onder toetsen en eindwerken. De examencommissie trekt conform de werkwijze van Avans een borgingsfunctionaris aan, die de kwaliteit van toetsing evalueert.

Het panel heeft kennisgemaakt met een actieve en betrokken toetscommissie en examencommissie en ziet dat de opleiding haar toetskwaliteit zorgvuldig heeft geborgd.

Conclusie

Het panel vindt dat de opleiding een goed toetsstelsel heeft ontwikkeld met oog voor validiteit (vierogenprincipe), betrouwbaarheid (inzetten interne en externe beoordelaars) en transparantie (helder toets- en beoordelingscriteria).

De opleiding heeft een zorgvuldig toetsbeleid, dat is uitgewerkt in een Toetshuis en de zogenaamde Supertabel, waarin (onderdelen van) competenties en toetsvormen aan elkaar zijn gekoppeld. De opleiding maakt gebruik van een grote variatie aan verschillende toetsvormen die in samenhang de te behalen competenties afdekken. Het panel vindt de gekozen toetsvormen adequaat. De toetsconstructie vindt plaats op basis van toetsmatrizen. De opleiding ontwikkelt het toetsprogramma verder door toetsen met elkaar te bundelen en beoordelingsformulieren anders in te vullen. Het panel is het met deze ontwikkelingen eens en vindt dat de beoordelingen nog meer inhoud en onderbouwing kunnen krijgen. Het panel vindt de toetskwaliteit goed geborgd. Docenten zijn geschoold met een BKE-training of zijn bezig om zich daarin te scholen. De toets- en examencommissie vervullen een actieve rol in het bewaken van de kwaliteit van toetsing.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van het gerealiseerde niveau. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Afstudeertraject

Studenten starten vanaf de stage met het aantonen van de eindkwalificaties op eindniveau. In de stage wordt de eindkwalificatie Creëren en realiseren en aan het einde van het derde jaar wordt de competentie Representeren op eindniveau getoetst. In het afstudeertraject tonen studenten de overige zes competenties aan. Studenten moeten daarvoor een eindproduct opleveren in de vorm van een onderzoeks- en een adviesrapport, een procesverantwoording in de vorm van een e-portfolio en een verdediging in het eindgesprek houden. Het eindproduct en de procesverantwoording wegen ieder voor 40 procent in de eindbeoordeling mee en het eindgesprek voor 20 procent. Ieder onderdeel moet minimaal met een 5,5 zijn beoordeeld. Alle onderdelen moeten voldoen aan het schrijfprotocol en de apa-richtlijnen. Het schrijfprotocol geeft aan dat studenten niet meer dan vijf fouten per pagina mogen maken.

Het panel is enthousiast over de eindproducten die studenten moeten aanleveren om hun eindkwalificaties aan te tonen. Het panel heeft vooral veel waardering voor de splitsing van het onderzoeksrapport en het adviesrapport. Daarmee borgt de opleiding dat het beroepsproduct een stevige plaats behoudt in het afstuderen. Bovendien is nu het onderzoek duidelijk dienend aan het adviesrapport. Ook de procesverantwoording biedt goed inzicht in de competentieontwikkeling die studenten hebben doorlopen en vormen daarmee een goed bewijsstuk voor bijvoorbeeld de competenties Kritisch denken en Persoonlijk en professioneel ontwikkelen.

Het panel vindt het afstudeertraject gedegen en zorgvuldig vormgegeven. Studenten moeten een opdracht uitvoeren die voldoende complex is binnen een dynamische en onvoorspelbare context. Het vraagstuk moet onderzoekbaar zijn waarbij de oplossing strategisch van aard is. Het advies van de student moet daadwerkelijk waardevol zijn voor de opdrachtgever en bijdragen aan de organisatiedoelen. In de afstudeergidsen (Afstudeergids 2015-2016 en 2016-2017) staan de eisen waaraan afstudeeropdrachten moeten voldoen en de gang van zaken rond het afstuderen helder omschreven.

Het panel ziet dat de opleiding tijdens het afstudeertraject veel aandacht besteedt aan de voorbereiding van het afstuderen (Afstudeergids voortraject 2017). Studenten verwerven zelf een opdracht, diepen die uit met onder meer deskresearch en houden een pitch voor docenten en medestudenten, waarin zij hun opdrachtsvoorstel presenteren. De Afstudeergids voortraject biedt daarbij een uitstekend format, dat de student vooraf goed laat nadenken over opdracht en opdrachtgever. Doel van de pitch is om na te gaan of de opdracht de potentie heeft om een goede afstudeeropdracht te zijn. Het panel is positief over deze werkwijze, omdat deze nauw aansluit bij de beroepspraktijk, waarin afgestudeerden komen te werken.

Vervolgens werken studenten de pitches uit tot een onderzoeksvoorstel. Dit onderzoeksvoorstel wordt door de afstudeerbegeleider en door de afstudeercommissie beoordeeld. Studenten gaan na goedkeuring verder met hun onderzoek.

De begeleiding tijdens het afstudeertraject bestaat uit kringbijeenkomsten, die studenten zelf organiseren met aanwezigheid van docenten en verder twee workshops georganiseerd vanuit de opleiding en drie individuele contactmomenten met de afstudeerbegeleider. Afstudeerbegeleiders vervullen vooral een coachende rol in de afstudeerbegeleiding en stimuleren studenten vooral elkaars kennis goed te benutten en van verschillende bronnen gebruik te maken. Studenten zijn tevreden over de begeleiding die zij krijgen bij het afstuderen. Het aantal begeleidingsmomenten lijkt beperkt, maar blijkt voldoende te zijn. De kringbijeenkomsten, waar studenten elkaar zelfstandig helpen, zijn waardevol en worden door de studenten ook gewaardeerd. De opleiding stimuleert met dit afstudeertraject de zelfstandigheid en het eigenaarschap van studenten en voorkomt dat zij te dicht tegen de opleiding aanleunen bij het afstuderen. Het panel vindt een dergelijke afstudeerbegeleiding van lef getuigen.

Aan het einde van het afstudeertraject leveren de studenten onderzoeksrapport, adviesrapport en procesverantwoording in. De werken worden afzonderlijk beoordeeld door de afstudeerbegeleider en de tweede beoordelaar. In een kallibratiesessie komen beide beoordelaars tot een eindoordeel. Bij een voldoende beoordeling mag de student zijn eindwerken verdedigen.

Het panel vindt de opzet van het afstudeerjaar excellent. Daarbij refereert het panel specifiek naar de pitch voor de afstudeeropdracht; de splitsing tussen onderzoeksrapport en afstudeerrapport, de dubbele beoordeling van het onderzoeksvoorstel en de presentatie met een examinerator en de opdrachtgever bij de verdediging. Deze aanpak is naar de mening van het panel een schoolvoorbeeld voor alle hbo-communicatieopleidingen in Nederland.

De opleiding houdt kallibratiesessies met de Communicatieopleiding van Windesheim niet alleen om de kwaliteit van de eindwerken, maar ook om de afstudeertrajecten te vergelijken. Het panel vindt dat een zorgvuldige werkwijze.

Realisatie eindkwalificaties

Het panel heeft vijftien eindwerken bestudeerd en van alle eindwerken de beoordeling kunnen onderschrijven. Het panel vond de kritische houding, het lef en de omgevingssensitiviteit waar de opleiding naar streeft, terug in het geheel van de eindwerken. Het taalniveau is op orde. De onderwerpkeuze van de afstudeeropdrachten is aansprekend en relevant voor het werkveld. Veel scripties gaan over interne communicatie en verandercommunicatie. Het panel ziet ruimte om meer aandacht te besteden aan onderwerpen die gelieerd zijn aan online communicatie, online reputatiemanagement, marketingcommunicatie en aan vraagstukken in de commerciële sector. Studenten kiezen voor een duidelijke en herkenbare aanpak van de scripties. Sterk vindt het panel het theoretisch kader waarbij niet alleen de bekende communicatieboeken vermeld staan, maar ook minder bekende en relevante literatuur afkomstig van buiten het communicatievak worden gebruikt, bijvoorbeeld theorie over organisatiekunde en kwaliteit van dienstverlening. Het panel vindt dat de kwaliteit van het theoretische kader nog verder kan groeien als studenten meer aan geven waarom zij specifieke modellen hanteren en waarom deze passen bij het vraagstuk dat zij onderzoeken. De gehanteerde literatuur vindt het panel relevant en actueel.

Studenten maken een goede analyse van zowel de organisatie (met vaak aandacht voor structuur en cultuur) als de omgeving van de organisatie en de veranderingen en ontwikkelingen daarin. Ook verwacht het panel in de toekomst meer gebruik van online analysetools en online reputatiemanagement dan nu zichtbaar is in de eindwerkstukken. De formulering van de onderzoeksvraag en de uitwerking in deelvragen is adequaat uitgewerkt. Onderzoeksmatig zijn de afstudeerwerken van een goede kwaliteit.

In het adviesrapport worden de resultaten en conclusies uit het onderzoeksrapport uitgewerkt in adviezen. De adviezen zijn over het algemeen goed bruikbaar in de praktijk. Over het algemeen is het verband tussen onderzoek en advies zichtbaar, maar kunnen studenten de verbinding tussen conclusies en aanbevelingen explicieter verwoorden dan nu het geval is. Het panel denkt daarbij verder aan het formuleren van een conceptueel geheel, een strategie, waarin alle aanbevelingen, acties en interventies kunnen worden gegroepeerd. Het panel heeft dit niet bij alle adviesrapporten aangetroffen. Ook kunnen de adviesrapporten nog meer aan kwaliteit winnen door meer aandacht te besteden aan accountability. De adviesrapporten zijn over het algemeen mooi vormgegeven. De opleiding wil zelf meer ruimte bieden om andere presentatievormen te gebruiken als onderdeel van het adviesrapport, zoals infographics. Het panel juicht deze ontwikkeling toe.

Het panel heeft verder de stageportfolio's en de adviesrapporten van jaar 3 (semester 4) bekeken en stelt vast dat studenten de competentie Creëren en realiseren en de competentie Representeren op eindniveau hebben aangetoond.

Functioneren afgestudeerden

Uit de NSE 2016 wordt het profiel van de omgevingsgerichte, kritische communicatieadviseurs met lef bevestigd. Alumni herkennen het profiel in de wijze waarop zij zijn opgeleid.

De opleiding onderhoudt nauwe contacten met alumni. Ieder jaar is er een alumni-bijeenkomst. Afgestudeerden komen over het algemeen goed aan het werk of kiezen voor een vervolgopleiding op masterniveau. Alumni geven aan dat de opleiding goed aansluit op de beroepspraktijk en op vervolgstudies.

Uit contacten met het werkveld blijkt dat men zeer tevreden is met het niveau van de afgestudeerden, onder meer op het gebied van kennis en inzicht, onderzoeken en adviseren en denken en reflectief handelen.

Conclusie

Het panel vindt het afstudeertraject bijzonder goed vormgegeven. Het panel vindt het proces van afstuderen en de verschillende eindwerken, die studenten moeten opleveren excellent vormgegeven. In dit verband is het panel met name gecharmeerd van de pitch van het onderzoeksvoorstel en de scheiding van onderzoeksrapport en adviesrapport, waardoor er evenwicht ontstaat in de verhouding tussen onderzoek en beroepsproduct.

Het panel vindt verder de eindwerken van goed niveau. Het panel heeft van alle eindwerken de voldoende beoordelingen onderschreven. De onderwerpen zijn divers en relevant voor de beroepspraktijk. De kritische houding en de omgevings sensitiviteit waar de opleiding naar streeft, komen in de eindwerken naar voren. De onderzoekskwaliteit is ronduit goed. De adviesrapporten zijn over het algemeen mooi vormgegeven. Het taalniveau is op orde.

Afgestudeerde communicatieprofessionals kunnen zich goed redden op de arbeidsmarkt of kiezen voor een vervolgopleiding op masterniveau. Het werkveld heeft veel waardering voor de kwaliteit van de afgestudeerden.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties</i>	goed
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	goed
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	goed
<i>Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties</i>	goed

Weging en conclusie

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1, 3 of 4 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een 'onvoldoende' bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.

- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste twee standaarden als goed worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste twee standaarden als excellent worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.

Het panel heeft een onderscheidende en kwalitatief goede opleiding leren kennen, die studenten dankzij het enthousiasme en de professionaliteit van het docententeam weet op te leiden tot kritische communicatieadviseurs met lef.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-opleiding Communicatie voltijd van Avans Hogeschool als **goed**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Algemeen

- Breng de kwaliteiten van de opleiding stevig voor het voetlicht en werk aan het vergroten van de instroom van studenten;

Standaard 2

- Ga door met de inbedding van online communicatie in het onderwijsprogramma en breidt deze uit zowel in de breedte als in de diepte;
- Zet verdere stappen in de internationalisering;
- Ga door met de ontwikkeling van het concept van de learning community;

Standaard 3

- Geef meer inhoud en onderbouwing aan de beoordelingen en zet de ingezette werkwijze om tot een meer holistische benadering van toetsen en beoordelen;

Standaard 4

- Handhaaf de huidige wijze waarop het afstudeertraject is vormgegeven;
- Laat studenten de relatie tussen onderzoeksrapport en adviesrapport nog explicieter verwoorden;
- Stimuleer studenten om meer aandacht aan accountability in de eindwerken te besteden;
- Zie het adviesrapport ook als een beroepsproduct dat de opdrachtgever moet verleiden en inspireren. Denk ook aan roadmaps en infographics.

Bijlagen

Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding

LOCO-competentie 1	Analyseren en onderzoeken
<i>Omschrijving</i>	<p>De communicatieprofessional signaleert voor zijn organisatie of opdrachtgever op proactieve wijze ontwikkelingen in de interne en externe omgeving. Hij signaleert relevante ontwikkelingen in de politieke, maatschappelijke, economische, technologische, interculturele en specialistische omgeving en zet die informatie om naar voor de organisatie relevante kennis.</p> <p>Hij initieert, voert uit, rangschikt en beoordeelt de resultaten van onderzoek en analyse. Hij bepaalt de relevantie van de gesignaleerde trends, gedragsveranderingen en verschuivingen op (inter)nationaal niveau en plaatst deze in het perspectief van de korte, middellange en lange termijn. Hij brengt de resultaten op niveau van strategische beleidsvorming en vertaalt deze in conclusies en aanbevelingen</p>
LOCO-competentie 2	Ontwikkelen van en adviseren over communicatiebeleid*
<i>Omschrijving</i>	<p>De communicatieprofessional adviseert over en ontwikkelt communicatiebeleid dat bijdraagt aan een optimale realisatie van de organisatiedoelen en organisatiestrategie. Hij is zich bewust van de wederzijdse beïnvloeding van communicatiebeleid en andere beleidsterreinen. Vervolgens kan hij op grond van het vastgestelde communicatiebeleid bepalen wat de beste strategie is om de communicatiedoelen te bereiken. Hij kan een verantwoord advies geven over in te zetten communicatiemiddelen, rekening houdend met doelstellingen, doelgroep(en), publieksgroepen en actoren. Hij overziet daarbij de financiële en budgettaire consequenties van zijn keuzes en maakt in het keuzeproses ook een maatschappelijke en ethische afweging.</p>

LOCO-competentie 3	Plannen en organiseren
<i>Omschrijving</i>	De communicatieprofessional organiseert en plant de uitvoering van het communicatiebeleid van de organisatie en van de communicatiemiddelen, met inachtneming van de beleidscyclus. Hij creëert draagvlak voor meer of minder omvangrijke en complexe communicatieprojecten, stuurt deze aan, coördineert en legt verantwoording af over de behaalde resultaten aan de (interne)
LOCO-competentie 4	Creëren en realiseren
<i>Omschrijving</i>	Om communicatiedoelstellingen bij diverse doelgroepen te kunnen bereiken, moeten communicatiemiddelen gerealiseerd worden. Het kan hier gaan om zowel periodieke als niet-periodieke activiteiten voor interne of externe doelgroepen. De communicatieprofessional verzorgt ontwerp, uitvoering en productie van communicatiemiddelen (concepten, middelen en content).
LOCO-competentie 5	Representeren
<i>Omschrijving</i>	De communicatieadviseur heeft kennis van de organisatie en geeft blijk van voldoende omgevings sensitiviteit om als ambassadeur voor het bedrijf op te treden, zowel intern als extern. Hij kan ontwikkelingen in de omgeving en issues voor verschillende stakeholders op waarde schatten. Hij kan gevraagd én ongevraagd communicatie zodanig inzetten dat het de belangen van de organisatie behartigt en het imago van de
C6	Kritisch Denken
<i>Eindkwalificatie</i>	De communicatieadviseur benadert uitspraken, aannames en argumenten die naar voren komen in een communicatievraagstuk of een issue ruimdenkend en kritisch. Hij doorloopt daarbij een traject van interpreteren, analyseren, concluderen en evalueren wat resulteert in een gewogen en beargumenteerd oordeel ten aanzien van zijn omgeving en zichzelf. Hij heeft daarbij een open vizier, is inlevend en toont aanpassingsvermogen.
C7	Persoonlijk en professioneel ontwikkelen
<i>Eindkwalificatie</i>	De communicatieadviseur heeft het vermogen om op zijn eigen gedrag te reflecteren en dit te sturen, zodat de door hem gestelde doelen en gewenste effecten worden bereikt. Hij is daarbij proactief, zelfbewust en staat open voor feedback. Hij kent zijn eigen kwaliteiten en weet hiermee kleur te geven aan zijn rol als adviseur.
C8	Omgevings sensitief Communiceren
<i>Eindkwalificatie</i>	De communicatieadviseur beschikt over uitstekende mondelinge en schriftelijke uitdrukkingsvaardigheden. Hij is zijn taal meester en zet zijn taal effectief in waarbij hij sensitief is voor de (veranderende) organisatie en de omgeving waarin hij opereert.

Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma

	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
	Semester 1		Semester 2	
Jaar 1	De creatieve communicatie medewerker (15 EC) Project 'Breda Actief' Inleiding Communicatie Economie Doorzien Correct Nederlands Presenteren Schrijven Communicatiemiddelen Creatief Denken	De nieuwsgierige communicatie adviseur (15 EC) Project '3 FM' Onderzoek Statistiek en SPSS Org.kunde en IC Professional English Rapporteren Interviewen Informatievaardigheden Kritisch Denken: Argumenteren	De overtuigende communicatie adviseur (13 EC) Project 'Fruit Funk' Marketingcomm./consumentengedrag Economie en omgeving Nederlands Hogeschooltaal Analyseren en concluderen Overtuigend presenteren Overtuigend schrijven Gesprekstechnieken Kritisch Denken: Redeneren	De geloofwaardige organisatie (13 EC) Project 'Oil and Vinegar' Cultuur en Imago Sociale Psychologie Ethiek Business English Beeld en vormgeving Gespreksleiding Persoonlijk Imago
			Duo project (4 EC)	
Jaar 2	Gedrag en communicatie (30 EC) Project 'Gedrag en Communicatie Gedrag en Beïnvloeding a. Gedrag en Communicatie Interventies 1 en 2 b. Taalbegrip en Beïnvloeding Toegepast Onderzoek Media en Omgeving Ondernemend Adviseren Debate in English Schrijven Kritisch Denken en Ethiek		Communicatie en verandering (30 EC) Project 'Communicatie en Verandering' Internationale Excursie Communicatie, Organisatie en Verandering a. Gedrag binnen Organisaties 1 en 2 b. Organisatiekunde c. Communicatie, omgeving en verandering 1 en 2 Discourse Analyse Communicatie-interventies Adviseren en denken in scenario's Kritisch Denken Persoonlijk Imago	
Jaar 3	Stage (30 EC) Onderzoeks-en adviesopdracht: 12 EC Meewerken: 18 EC		Reputatie en legitimatie (30 EC) Project 'Reputatie en legitimatie' Legitimatie, MVO en ethiek Trends, issues en scenario's Bestuurs- en bedrijfskunde Sturend adviseren Pers en media Storytelling Kritisch en Professioneel Handelen	
Jaar 4	Vrije keuze minor (30 EC)		Afstuderen (30 EC) Onderzoeks-en adviesopdracht: 30 EC	

Bijlage 3 Rendementen

TABEL 1: UITVAL UIT HET EERSTE JAAR

cohort	2011	2012	2013	2014	2015
uitval	25,5%	24,7%	24.4%	18.6%	26.2%

TABEL 2: UITVAL UIT DE BACHELOR (NA JAAR 1)

cohort	2011	2012	2013	2014
uitval	29.5%	15.6%	11,3%	9.5%

TABEL 3: RENDEMENT VAN DE BACHELOR (4+1)

cohort	2011	2012
rendement	52.3%	34.4%*

* percentage gebaseerd op 4 jaar (4+1 volgt juli 2017)

TABEL 4: DOCENTKWALITEIT

graad	Master	Phd
percentage	81.62%	5.45%

TABEL 5: DOCENT-STUDENTRATIO

ratio 1: 23.4

TABEL 6: CONTACTUREN

studiejaar	1	2	3	4
contacturen	14.8	11.8	8.5	5.7

Berekening op basis van klokuren, uitgaande van 7 onderwijsweken per periode.

In de berekening van het aantal contacturen zijn de volgende onderwijsvormen meegenomen: Afstudeerbegeleiding, Afstudeerkring, Atelier, Begeleiding, Beoordeling, Coaching, Expo, Extern, Feedback, Hoorcollege, Hoorcollege+, Inzage, Kick off, Projectbegeleiding, Projectplanning, Studieloopbaanbegeleiding, Stagebegeleiding, Studiereis, SU, Training, Werkcollege en Workshop. De vele individuele begeleidingsgesprekken worden niet vooraf geprogrammeerd via het rooster. Daarom worden alleen de uren meegenomen tijdens welke de studieadviseur voor de groep staat en die geprogrammeerd zijn.

Bijlage 4 Deskundigheden leden visitatiepanel en lead auditor

Naam (inclusief titulatuur)	Korte functiebeschrijving van de panelleden
De heer drs. F.W. Dillingh	De heer Dillingh is voorzitter van de domeinexamencommissie Communicatie, Moderne Vreemde Talen en Europese Studies en lid van de centrale examencommissie van LOI Hogeschool.
De heer drs. E.F.J. Lagerwey	De heer Lagerwey is reputatie- en issuemanager bij Rabobank Nederland.
De heer drs. W.J. Michels	De heer Michels is docent communicatie aan Fontys Hogescholen, Open Universiteit Nederland, Kluwer Vlaanderen en docent en examinator aan SRM Marketing- & Communicatieopleidingen. Daarnaast is hij eigenaar van Michels Communicatie.
De heer W.M. Rouw	De heer Rouw volgt de opleiding Communicatie bij Hogeschool Windesheim.

Secretaris/coördinator

Naam (inclusief titulatuur)	Gecertificeerd d.d.	E-mailadres
Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC	27 maart 2013	bomhof@nqa.nl

Bijlage 5 Bezoekprogramma

Tijdstip	Deelnemers
09.00u tot 09.30u	Presentatie
09.30u tot 11.15u	Materiaalbestudering en voorbereiding
11.15u tot 11.45u	Spreekuur en rondleiding
11.45u tot 12.45u	Gesprek studenten en alumni
12.45u tot 13.30u	Lunch en overleg panel
13.30u tot 14.30u	Gesprek docenten
14.45u tot 15.15u	Opleidingsmanagement
15.30u tot 16.00u	Borging
16.00u tot 16.30u	Evt. extra gesprekken
16.30u tot 17.15u	Beoordelingsoverleg panel
17.15u tot 17.30u	Laatste gesprek opleidingsmanagement en terugkoppeling bevindingen

Overzicht deelnemers gesprek: studenten en alumni

Naam	Jaar
Dhr. L. Mijnsbergen (Leroy)	Jaar 1
Mw. C. Brugel (Chantal)	Jaar 2
Mw. C. Kuijlaars (Chrisje)	Jaar 3
Mw. R. van der Veer (Rachel)	Jaar 4
Mw. S. Soekdew (Sandhya)	Jaar 4
Mw. K. van Osch (Karen)	Alumnus
Mw. E. Bartels (Evelyn)	Alumnus
Dhr. D. Kuijpers (Danny)	Alumnus

Overzicht deelnemers gesprek: Docenten

Naam	Deskundigheid/specifieke rol
Dhr. J.L.A. Seegers, MBM (Jan)	Stage- en afstudeerbegeleider, docent
Mw. dr. J.G.H. Torringa (Heleen)	Stage- en afstudeerbegeleider, docent, lid Toetscommissie, lid Academieraad
Dhr. drs. M.T.P. Droog (Mitchell)	Stage- en afstudeerbegeleider, docent, lid Opleidingscommissie, externe betrekkingen
Dhr. B.Q. Menken, MA (Quirijn)	Stage- en afstudeerbegeleider, docent, lid Onderwijscommissie
Mw. M.M.D. Broeren, MA (Marloes)	Stage- en afstudeerbegeleider, docent, lid Onderwijscommissie
Mw. J.G. van Hal (Ineke)	Studieadviseur
Mw. drs. W.J.W. Schmidt (Wendy)	Stage- en afstudeerbegeleider, docent

Overzicht deelnemers gesprek: Management

Naam	Functie
Mw. drs. C.H.C. Giesen (Carolien)	Directeur ACUE
Mw. drs. W.C.J. Bluemink-Bakx (Emmy)	Adjunct-directeur ACUE
Mw. drs. M.C. Schmutzer (Jet)	Opleidingscoördinator Communicatie

Overzicht deelnemers gesprek: Borging

Naam	Deskundigheid/specifieke rol
Mw. I.A.M. Pfrommer, MA (Iris)	Voorzitter Onderwijscommissie
Mw. drs. M.J.A. Antens (Marloes)	Voorzitter Toetscommissie
Dhr. drs. B.J. Eerden (Bart)	Secretaris/ plv. voorzitter examencommissie CMD/COM
Mw. C.P.C. de Ruijter (Cyndra)	Lid Examencommissie
Dhr. drs. H.H. Tiesing (Harold)	Voorzitter Opleidingscommissie
Mw. P. Gielen (Puck)	Student-lid Opleidingscommissie
Dhr. drs. F.J. Reith (Folkert)	Lid WAR, Adjunct directeur Logeion
Dhr. drs. M. Muis (Michiel)	Lid WAR, Teamleider Communicatie Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Bijlage 6 Bestudeerde documenten

Voorwoord:

- Ambitie 2020 Avans, ambitiefilm <http://www.avans.nl/over-avans/visie>
- Ambitie 2020 Avans Hogeschool: Het verschil maken, Rüpp, P., Kamsma, M. & Zijderveld, D., Tilburg, 2014

Standaard 1:

- Landelijk Overleg Communicatie Opleidingen, LOCO competenties, 2016
- ACUE Communicatie, Opleidingskader Communicatie 2015-2016
- Nationale Studenten Enquête 2016
- Keuzegids HBO 2017

Standaard 2:

- ACUE Communicatie, Competentiematrix 2016
- ACUE Communicatie, Supertabel 2016
- ACUE Communicatie, Studiegids 2016
- De Bie, D., & de Kleijn, J. (2003). *Morgen doen we het beter. Houten/Antwerpen: Bohn Stafleu Van Loghum.*
- ACUE Communicatie, SLB-Beleid en uitwerking 2016-2017
- ACUE Communicatie, Afstudeergids 2016-2017
- Nationale Studenten Enquête 2016

Standaard 3:

- ACUE Communicatie, Toetsbeleid Communicatie 2015-2016
- ACUE Communicatie, Supertabel Communicatie 2016
- Avans Hogeschool, Notitie positionering toetscommissie, 2013

Standaard 4:

- ACUE Onderwijs en Examenregeling 2016-2017
- ACUE Communicatie, Afstudeergids voortraject
- ACUE Communicatie, Afstudeergids 2015-2016
- ACUE Communicatie, Formulier afstudeervoorstel 2016-2017

Bijlage 7 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

2029643
2040381
2045800
2049168
2050540
2055531
2053036
2053945
2054857
2058209
2060031
2061418
2062692
2063029
2062052

Bijlage 8 Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Bladnummer 3

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de opleiding:

B Communicatie voltijd

Instelling: Avans Hogeschool

Visitatiedatum:

Ondergetekende: . . . *Casimir Jansen*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: . *Directeur*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, *waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan*, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'C. Jansen'.

Datum:

12-1-2017

© NQA validatie brief versie 5.0

014A2017.04 B Communicatie voltijd

IBAN: NL29ABNA0240031679
Handelsregister 27262870

Avans Hogeschool

Communicatie deeltijd

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In februari 2017 is de bestaande hbo bacheloropleiding Communicatie van Avans Hogeschool bezocht door een visitatiepanel van NQA. De opleiding betreft een vierjarige deeltijdopleiding. Het panel beoordeelt de opleiding als **goed**.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel **goed**.

De deeltijd opleiding Communicatie van Avans heeft ervoor gekozen zich te profileren als brede praktijkgerichte opleiding met nadruk op communicatie als strategisch instrument. De opleiding heeft een helder beroepsbeeld, dat is afgestemd met het werkveld. De eindkwalificaties zijn afgeleid van de vijf landelijk vastgestelde LOCO-competenties, aangevuld met twee eigen Avans Deeltijd competenties. Deze eindkwalificaties dekken het beoogde bachelorniveau af en voldoen aan de eisen die nationaal en internationaal aan een hbo-bachelor gesteld worden. De opleiding actualiseert de eindkwalificaties regelmatig en sluit daarbij nauw aan op de ontwikkelingen in de praktijk, zoals geformuleerd in recente onderzoeksrapportages van de beroepsvereniging van communicatieprofessionals. De opleiding laat zich verder actief voeden door de werkveldcommissie in de praktijkervaringen van studenten en docenten. De nadruk op communicatie als strategisch instrument is ingegeven door de groeiende behoefte van het werkveld aan strategische communicatieprofessionals. Het panel kan deze focus onderschrijven. De opleiding onderscheidt zich van vergelijkbare opleidingen vooral doordat zij als zelfstandige deeltijdopleiding met een eigen aanpak opereert.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel **goed**.

De deeltijdopleiding Communicatie is er volgens het panel goed in geslaagd om een specifiek onderwijsprogramma te ontwikkelen dat tegemoet komt aan de eigen karakteristiek van deeltijdonderwijs. Het panel heeft met veel genoegen kennis genomen van het huidige onderwijsprogramma en de ontwikkeling die het deeltijdprogramma ingaat op weg naar verdere flexibilisering. Het programma is qua inhoud en vormgeving goed doordacht met zijn concentrische opbouw en biedt studenten een stevige basis in kennis, beroepsvaardigheden en onderzoeksvaardigheden. Wel moet de opleiding nog meer aandacht besteden aan online communicatievaardigheden. De opleiding maakt bij de actualisering van het onderwijsprogramma gebruik van praktijkervaring van studenten en docenten. De werkvormen zijn divers en adequaat. De omschrijving van de onderwijsmodules in de blokboeken zijn zorgvuldig, inzichtelijk en op een fraaie manier omschreven. De opleiding maakt in het onderwijsprogramma steeds meer gebruik van online mogelijkheden en vormen van blended learning. Het panel is onder de indruk van het enthousiasme en de draagkracht van het team. Studenten zijn tevreden over het onderwijsprogramma, de inspiratie en de begeleiding die docenten hen bieden. De voorzieningen zijn op niveau.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel **goed**.

Het panel vindt het toetsbeleid en het daarvan afgeleide toetsplan zorgvuldig vormgegeven. De toetsvormen zijn divers en passend bij het onderwijsprogramma. Het geheel van toetsing dekt alle te beoordelen kwalificaties op de verschillende competentieniveaus af. De ontwikkeling van toetsen is zorgvuldig, met oog voor validiteit en betrouwbaarheid. De beoordelingsformulieren zijn opgebouwd in rubrics, waarbij het mogelijk is om deze te voorzien van een eigen toelichting. Bij assessments en bij de beoordeling van de afstudeerwerken wordt het vier ogenprincipe consequent doorgevoerd. De kwaliteit van toetsing is geborgd door scholing van docenten en de betrokkenheid van borgingsfunctionaris, toetscommissie en examencommissie.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 4 het oordeel **goed**. De opleiding toont aan dat studenten de eindkwalificaties goed weten te realiseren.

Het panel constateert dat de deeltijdopleiding het afstudeertraject goed en degelijk heeft vormgegeven. Studenten studeren af met een (onderzoeks) scriptie, een bedrijfspresentatie en een eindgesprek. Het panel heeft vijftien eindwerken bestudeerd en van alle vijftien eindwerken de voldoende beoordeling kunnen onderschrijven. De studenten krijgen goede begeleiding bij het schrijven van de eindwerken en krijgen daarbij de ruimte om een eigen profilering in hun eindwerk in te brengen. Het panel vindt dat de eindwerken degelijk en zorgvuldig zijn opgebouwd. Studenten maken veel gebruik van theorie in de eindwerken, waardoor vraagstukken van een stevige theoretische onderbouwing worden voorzien. Het panel vindt dat de balans tussen theorie, onderzoek enerzijds en de eindresultaten en aanbevelingen plus advies anderzijds, zich nog verder in de richting van het advies kunnen ontwikkelen. Afgestudeerde studenten zeggen de geleerde kennis goed in de praktijk te kunnen gebruiken en te zijn gegroeid tijdens de opleiding naar stevige communicatieprofessionals. Het werkveld is eveneens tevreden over de kwaliteit van de afgestudeerden.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	7
Basisgegevens van de opleiding	9
Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	13
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	15
Standaard 3: Toetsing	21
Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties	23
Eindoordeel over de opleiding	27
Aanbevelingen	29
Bijlagen	31
Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding	33
Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma	35
Bijlage 3 Rendementen	36
Bijlage 4 Deskundigheden leden visitatiepanel en lead auditor	37
Bijlage 5 Bezoekprogramma	38
Bijlage 6 Bestudeerde documenten	40
Bijlage 7 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	42
Bijlage 8 Verklaring van volledigheid en correctheid	43

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bachelor opleiding Communicatie deeltijd van Avans Hogeschool. Het rapport geeft de bevindingen, overwegingen en conclusies weer van het visitatiepanel, dat de opleiding op 8 februari 2017 heeft bezocht.

Het panel is samengesteld door NQA, in opdracht van Avans Hogeschool en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport bevat naast beoordelingen enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (19 december 2014) en het *NQA-protocol 2016 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer drs. F.W. Dillingh (voorzitter, domeindeskundige)

De heer drs. E.F.J. Lagerwey (domeindeskundige)

De heer drs. W.J. Michels (domeindeskundige)

Mevrouw N.G. de Wachter (studentlid)

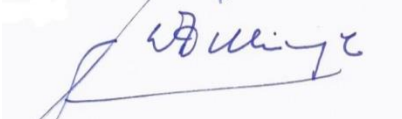
Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

Bij de aanvraag heeft de instelling een kritische reflectie aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van het *NQA-protocol 2016*. Het visitatiepanel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie is het panel tot een weloverwogen oordeel gekomen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, april 2017

Panelvoorzitter

De heer drs. F.W. Dillingh

Lead-auditor

Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC

Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens

<i>Administratieve gegevens opleiding(en)</i>	
naam opleiding zoals in CROHO	Communicatie
oriëntatie en niveau opleiding	Bachelor of Communication
voor opleidingen in het hoger beroepsonderwijs de te hanteren toevoeging aan de graad. Zie de ministeriële regeling en de daarin vervatte referentielijst en de uitwerking daarvan door de NVAO (Stcrt. 2013, 35337). Afwijkingen moeten worden gevalideerd door het visitatiepanel	BCom
aantal studiepunten	240
afstudeerrichtingen	Strategisch Mediamanagement en Strategisch Communicatiemanagement
locatie(s)	Breda
variant(en) voltijd, deeltijd, duaal, 3-jarig traject voor vwo bij een hbo-bacheloropleiding	Deeltijd
joint programme (indien van toepassing), met opgave van de betrokken partnerinstellingen en het type graadverlening (joint/double/multiple degree)	n.v.t.
onderwijstaal	Nederlands
registratienummer in CROHO	34405

<i>Administratieve gegevens instelling</i>	
naam instelling	Avans Hogeschool
gegevens contactpersoon instelling	Rabia Aznag
e-mailadres voor kopie aanmelding	accreditatiesupport.lic@avans.nl
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief besluit

Schets van de opleiding

De deeltijdopleiding Communicatie maakt deel uit van de Academie voor Deeltijd (verder Avans Deeltijd). Avans Deeltijd is in 2014 opgericht om alle deeltijdopleidingen van Avans Hogeschool onder één organisatorische eenheid te brengen. De academie wil recht doen aan de aanbeveling van het advies uit het rapport van Rinnooy Kan om deeltijdopleidingen een eigen concept en een eigen benadering te geven. Avans Hogeschool biedt naast de deeltijdopleiding Communicatie ook een voltijdsopleiding Communicatie aan, die is ondergebracht in de Academie voor Communicatie en User Experience. Beide opleidingen functioneren zelfstandig van elkaar. De deeltijdopleiding Communicatie heeft een aanvraag voorbereid om een Associate degree te kunnen aanbieden, om deeltijdstudenten de mogelijkheid te bieden om hun opleiding na twee jaar af te sluiten met een diploma en/of de studie te kunnen onderbreken.

Uitgangspunt voor de ontwikkeling van het deeltijdprogramma van Communicatie is de onderwijsvisie Deeltijd van Avans Deeltijd. Deze luidt:

De persoonlijke praktijk van studenten staat centraal in het deeltijdonderwijs van Avans Hogeschool. We laten werkenden zich verder ontwikkelen in een opleidingsrelevante werkomgeving. Het is van belang dat we inspelen op de behoeften die studenten hebben om te leren in de praktijk. Op die manier wordt het leren van de student krachtig en kan hij gelijk de terugkoppeling maken naar zijn werkplek.

Experiment flexibilisering

Avans Deeltijd wil het deeltijdonderwijs zo goed mogelijk afstemmen op de specifieke doelgroep van meestal oudere studenten die werk, studie en privé-activiteiten combineren. Daarmee speelt de opleiding in op de experimenten Flexibilisering vanuit het ministerie van Onderwijs.

De deeltijdacademie heeft een aanvraag gedaan om aan deze experimenten te kunnen deelnemen die inmiddels is gehonoreerd. Avans Deeltijd is in lijn met de experimentaanvraag gestart met een groot onderwijsvernieuwingstraject voor alle deeltijdopleidingen, met als doel om deze opleidingen gefaseerd leerwegaafhankelijk en flexibel in te richten. Centraal daarbij staat de omschrijving van de opleiding in eenheden van leeruitkomsten, waar studenten op verschillende manieren aan kunnen werken. Het toetsen van leeruitkomsten wordt leerwegaafhankelijk ingericht.

In het studiejaar 2016-2017 is vanuit het experiment de opleiding Communicatie gestart met de bloksgewijze invoering van het geflexibiliseerde programma. Tegelijkertijd ontwikkelt de opleiding een leerwegaafhankelijk systeem van toetsen en verdere vormen van blended learning.

Aanbevelingen NVAO en opvolging

Op 14 juni 2016 heeft de NVAO de aanvraag Experiment Leeruitkomsten bij Avans Deeltijd van een positief advies voorzien. Daarbij heeft de NVAO een aantal aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen betroffen (1) een outputgerichte formulering van een kleiner aantal leeruitkomsten, (2) de eenduidige interpretatie van leeruitkomsten door docenten en (3) de tijdige ontwikkeling van een kwaliteitssysteem gericht op de opleidingen in de experimenteervariant, (4) het voortvarend betrekken van de examencommissie bij de verdere ontwikkeling van de experimenteervariant.

Het panel heeft met het opleidingsmanagement gesproken over de voortgang van het experiment Leeruitkomsten en de opvolging van de aanbevelingen. Wat betreft de omvang en de definitie van de leeruitkomsten geeft Avans Deeltijd de voorkeur aan leeruitkomsten van een relatief beperkte omvang om aan de eisen van flexibilisering en validatie van de uitkomsten tegemoet te komen. De academie is daarover in gesprek met de NVAO. Wat betreft de tweede aanbeveling heeft de opleiding Communicatie ervoor gekozen om de leeruitkomsten te laten definiëren door een team van docenten en onderwijskundigen en deze vervolgens voor te leggen aan het werkveld. Door docenten intensief te betrekken bij de definitie van de leeruitkomsten, is er een groot draagvlak voor en overeenstemming over de formulering van de leeruitkomsten gecreëerd. De ontwikkeling en uitvoering van het experiment vindt het panel voldoende geborgd in het kwaliteitssysteem. De nieuw ingevoerde blokken worden systematisch geëvalueerd door zowel studenten als docenten. Verbeterpunten worden direct verwerkt in de ontwikkeling van volgende onderwijsblokken. Daarbij zijn verschillende partijen zoals studenten, docenten,

onderwijskundigen en werkveld betrokken. Tot slot stelt het panel vast dat de examencommissie nauw betrokken wordt bij het systeem van toetsing.

Terugkoppeling vorige visitatie

De deeltijdopleiding Communicatie is in 2009 voor het laatst gevisiteerd. De opleiding is toen positief beoordeeld. Het panel had een aantal aandachtspunten, zoals de student-docentratio, het betrekken van het werkveld bij de opleiding, het terugkoppelen van verbeterpunten uit evaluaties aan studenten en het formaliseren van een alumni beleid. Het panel constateert dat de deeltijdopleiding Communicatie over het algemeen opvolging heeft gegeven aan de aandachtspunten. De docent-studentratio bedraagt 1:22, wat past bij de ontwikkeling die de opleiding doormaakt. Het panel constateert verder in 2017 dat de opleiding zich actief laat voeden door het werkveld, wat van groot belang is gelet op de snelle ontwikkelingen in het werkveld. De terugkoppeling van verbeterpunten uit de evaluaties van studenten is op orde. Bij het experiment Flexibilisering worden studenten betrokken bij de ontwikkeling van de blokken. Het alumni beleid is nog in ontwikkeling. Dit beleid kan door de Hogeschool verder worden opgepakt. Het opleidingsmanagement geeft dit ook aan tijdens de visitatie.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op dit gebied van de beoogde eindkwalificaties. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Beroepsbeeld

De deeltijdopleiding Communicatie leidt communicatieprofessionals op die werkzaam zijn in verschillende communicatiegebieden, in een vakgebied dat continu aan verandering onderhevig is. De communicatieprofessional van Avans Deeltijd uit Breda is in staat het management van de organisatie over communicatievraagstukken deskundig en verantwoord te adviseren. Hij overziet financiële en budgettaire consequenties van zijn advies en maakt een maatschappelijke en ethische afweging bij zijn advisering. De opleiding focust daarbij op communicatie als strategisch instrument (Opleidingskader Bachelor of Communication 2016, verder Opleidingskader en Kritische Reflectie).

Afgestudeerde communicatieprofessionals van Avans Deeltijd werken op gebieden zoals concerncommunicatie, marketingcommunicatie, en interne communicatie in functies als communicatiemanager, (online) communicatieadviseur, PR-adviseur, accountmanager en woordvoerder. Alumni werken zowel binnen profit- als non-profitorganisaties, zowel aan bureauzijde als aan opdrachtgeverskant (Opleidingskader). Afgestudeerde professionals starten als beginnend communicatieprofessional.

De opleiding houdt geregeld overleg met het werkveld via de Onderwijsadviesraad (OAR) van Avans Deeltijd, de Werkveldcommissie (WVC) van Avans Deeltijd en een relatiemanager. Hierin zitten ook specifiek vertegenwoordigers uit het werkveld Communicatie. De opleiding maakt verder gebruik van de input van in het werkveld werkende docenten en studenten. Het panel constateert dat de opleiding een helder beroepsbeeld heeft, dat is afgestemd met het werkveld.

Eindkwalificaties

Communicatie deeltijd heeft eindkwalificaties gedefinieerd in de vorm van zeven competenties, waarvan vijf ontleend zijn aan het Landelijk Overleg Communicatie Opleidingen (LOCO) en twee door de opleiding zelf zijn toegevoegd.

De competenties zijn:

1. Analyseren en onderzoeken (LOCO);
2. Ontwikkelen van en adviseren over communicatiebeleid (LOCO);
3. Plannen en organiseren (LOCO);
4. Creëren en realiseren (LOCO);
5. Representeren (LOCO);
6. Zelfsturende competentie (Avans Deeltijd)
7. Sociaal en communicatieve competentie (Avans Deeltijd).

Deze competenties zijn uitgewerkt in drie niveaus, waarbij niveau 3 het eindniveau is. Deze niveaus zijn getoetst aan de hbo-kernkwalificaties, de Dublin descriptoren voor het

bachelorniveau en afgestemd op de beroepsniveauprofilen van Logeion, de Nederlandse beroepsorganisatie voor communicatieprofessionals. Het panel stelt vast dat de eindkwalificaties het hbo-bachelorniveau afdekken. De opleiding actualiseert haar eindkwalificaties ieder jaar en stemt deze af met het werkveld. Het panel vindt het positief dat Communicatie deeltijd alert blijft op ontwikkelingen in het werkveld. Het panel heeft daarnaast waardering voor de formulering van de eigen Avans Deeltijd competenties, die onderdeel uitmaken van de eindkwalificaties.

Profilering

Communicatie Deeltijd profileert zich als een breed georiënteerde, praktijkgerichte opleiding met een focus op communicatie als strategisch instrument (Kritische Reflectie). De opleiding richt zich als deeltijdopleiding op volwassenen die werkzaam zijn in het vakgebied en biedt hen daar als zelfstandig opererende deeltijdopleiding een sterk vormgegeven programma voor aan (zie verder standaard 2). De nadruk op communicatie als strategisch instrument sluit aan op de wensen van het werkveld. Onlangs heeft de opleiding haar profilering opnieuw geëvalueerd naar aanleiding van onderzoeksrapportages naar ontwikkelingen in het werkveld, opgesteld in opdracht van Logeion. Deze rapportages bevestigen de groeiende behoefte aan strategisch opgeleide communicatieprofessionals. Mede op basis van deze uitkomsten kan het panel zich vinden in de strategische profilering van de opleiding. Het panel vindt de inhoudelijke profilering op strategie van deze opleiding weinig onderscheidend, omdat er meerdere opleidingen in het land voor deze profilering hebben gekozen. Het panel vindt dat de deeltijdopleiding Communicatie zich vooral onderscheidt door haar doordachte en persoonsgerichte aanpak van het deeltijdonderwijs (zie ook standaard 2).

Conclusie

Het panel stelt vast de deeltijd opleiding Communicatie van Avans ervoor heeft gekozen om zich te profileren als brede praktijkgerichte opleiding met nadruk op communicatie als strategisch instrument. De nadruk op communicatie als strategisch instrument is ingegeven door de groeiende behoefte van het werkveld aan strategische communicatieprofessionals. Het panel kan deze focus onderschrijven en vindt dat de opleiding zich vooral als zelfstandig opererende deeltijdopleiding met een eigen aanpak sterk weet te onderscheiden. De eindkwalificaties zijn afgeleid van de vijf landelijk vastgestelde LOCO-competenties, aangevuld met twee eigen Avans Deeltijd competenties. Het panel stelt vast dat deze eindkwalificaties het beoogde bachelorniveau afdekken en voldoen aan de eisen die nationaal en internationaal aan een hbo-bachelor kunnen worden gesteld. De opleiding actualiseert de eindkwalificaties regelmatig en sluit daarbij nauw aan op de ontwikkelingen in de praktijk, zoals geformuleerd in recente onderzoeksrapportages van de beroepsvereniging van communicatieprofessionals. De opleiding laat zich verder actief voeden door de werkveldadviesraad en de praktijkervaringen van studenten en docenten. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de onderwijsleeromgeving. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Opzet programma

Het onderwijsprogramma van Avans Communicatie Deeltijd leidt studenten op door hen de ruimte te bieden om kennis en vaardigheden te verwerven en toe te passen in beroepssituaties. De opleiding heeft de te behalen competenties in drie niveaus onderverdeeld. De niveaus volgen de taxonomie van Bloom en verschillen in complexiteit van taak en context en in de mate van zelfstandigheid en ondernemendheid. De competenties zijn adequaat vertaald in leerdoelen voor de modules. Het onderwijsprogramma is concentrisch opgebouwd, gefaseerd op de drie competentieniveaus.

In de propedeuse komen de competenties aan bod op niveau 1 (informerend/operationeel) en soms op niveau 2 (verkennend, tactisch, managerial). De propedeuse dient als oriëntatie en selectiefase. In de propedeuse krijgen studenten een brede basis aangeboden van het communicatievak en de maatschappelijke context waarbinnen communicatie zich afspeelt. De hoofdfase is beroepsvormend. Studenten verdiepen hun kennis en vaardigheden naar niveau 2 en 3. Er vindt meer integratie plaats met de beroepspraktijk van studenten en docenten, door die zoveel en actueel mogelijk in het onderwijsprogramma op te nemen. In de afstudeerfase voeren studenten hun afstudeeropdracht uit en tonen zij de eindkwalificaties op niveau 3 (strategisch adviserend) aan.

Studenten volgen wekelijks een middag en een avondcollege op de deeltijdacademie. Deze opzet wordt door studenten goed gewaardeerd. Studenten vinden het deeltijdprogramma goed opgezet. Het panel stelt vast dat de opzet van het deeltijdprogramma studenten in staat stelt om binnen vier jaar de eindkwalificaties te behalen binnen de veeleisende driehoek privé, werk en opleiding. Studenten vinden de studiebelasting stevig en zijn trots op het behalen van mijlpalen zoals de propedeuse. Studenten zouden het op prijs stellen als deze mijlpaal een feestelijk tintje zou kunnen krijgen op de opleiding.

Inhoud programma

Kennis

De opleiding Communicatie Deeltijd volgt de ontwikkelingen in het werkveld en de samenleving en past daarop de inhoud van haar onderwijsprogramma aan. Onderwerpen als de snelheid waarmee informatie zich over de wereld verspreidt, de beschikbaarheid van big data, transparantie en het gebruik van online media worden in het lesprogramma opgenomen en leiden tot veranderingen in het onderwijsprogramma en het studiemateriaal. Deze onderwerpen moeten nog verder in de inhoud van het programma worden ingebed. De opleiding kijkt daarbij ook naar de feedback van studenten. Zo is in 2015-2016 besloten om de twee minoren en daaraan gekoppelde afstudeerrichtingen strategisch communicatiemanagement en strategisch

mediamanagement samen te voegen en niet langer als twee verschillende afstudeerrichtingen te onderscheiden.

De propedeuse is in 2016-2017 sterk veranderd vanwege de pilot Flexibilisering. Studenten volgen in de propedeuse modules over de onderwerpen Basiscommunicatie, Identiteit & Imago, Marketing communicatie en Interne communicatie. In de jaren daarna wordt deze kennis uitgediept en uitgebreid met blokken als Researching Storytelling, Communicatie en Mediamanagement en Accountability & Kwaliteit van Dataverzameling. In de opleiding is tevens ruimte ingebouwd voor ethiek binnen vakken als Communicatie en Mediamanagement. Het panel vindt dat de opleiding studenten een goede kennisbasis biedt. De vakliteratuur is up to date en van goede kwaliteit. Studenten en alumni zijn over het algemeen tevreden over de kennis over bijvoorbeeld communicatietheorie die zij tijdens de opleiding verwerven. Alumni hebben daarbij kennis en vaardigheden op het gebied van online communicatie en online analyse tools gemist. De opleiding heeft dit signaal opgepakt en besteedt sinds kort meer aandacht aan online communicatie, door bijvoorbeeld in het blok Marketingcommunicatie aandacht te besteden aan online marketing en vaardigheden als SEO en de inzet van social media. De meest recente lichten studenten zien meer online onderwerpen in hun onderwijsprogramma's terug. Het panel ziet dat de beroepspraktijk steeds meer vraagt om communicatieprofessionals met kennis en vaardigheden op het gebied van online communicatie en vindt het belangrijk dat de opleiding online communicatie nog steviger dan nu in het onderwijsprogramma verankert.

Beroepsvaardigheden

Een belangrijk deel van de opleiding krijgt vorm door werkplekleren in de eigen beroepspraktijk. Studenten doen verder beroepsvaardigheden op tijdens de lessen en bij het uitvoeren van groepsopdrachten. Voorbeelden van beroepsvaardigheden zijn presenteren, adviseren, interviewen en tekst schrijven. De opleiding is bezig met het ontwikkelen van workshops op het gebied van bloggen en vloggen.

Communicatie Deeltijd stelt scherpe taalnormen aan studenten. Studenten moeten binnen de eerste twee jaar van hun opleiding een toets Taalbeheersing voldoende afronden, om de studie te kunnen voltooien. De toets is pittig, vinden studenten. Docenten zien dat studenten zich sterk ontwikkelen in taalbeheersing en schrijfvaardigheden. Het panel vindt dat de ontwikkeling van beroepsvaardigheden goed aan bod komt in de opleiding. Studenten waarderen de praktijkgerichtheid van de opleiding en kunnen de kennis en vaardigheden goed toepassen in de praktijk. Het panel vindt dat de beroepsvaardigheden goed in het onderwijsprogramma aan bod komen.

Onderzoek(svaardigheden)

Communicatie Deeltijd wil studenten vaardigheden aanleren op het gebied van praktijkgericht onderzoek, in functie van de beroepspraktijk. De opleiding hecht daarnaast veel waarde aan de ontwikkeling van studenten als reflectieve professional, waarbij studenten zich een onderzoekende houding eigen maken. De opleiding heeft een eigen onderzoekslijn ontwikkeld. In vakken als Inleiding onderzoeksvaardigheden, Researching Storytelling, Communicatieonderzoek en Accountability & Kwaliteit van Dataverzameling werken studenten expliciet aan het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden. Het panel vindt de onderzoeksleerlijn stevig ingevuld in het onderwijsprogramma. Alumni zijn tevreden over de onderzoeksvaardigheden die zij hebben verworven tijdens hun opleiding; 86 procent van hen gaf in de HBO-monitor van 2015 aan (zeer) tevreden te zijn over de inbedding van praktijkgericht onderzoek in het curriculum. Het panel ziet mogelijkheden om de onderzoeksleerlijn uit te breiden met andere onderzoekstechnieken, die in

de praktijk van communicatieprofessionals worden gehanteerd. Een voorbeeld daarvan is online monitoring.

Internationalisering

Avans Deeltijd richt zich wat betreft internationalisering op Internationalisation@home. De opleiding biedt een internationale context bij vakken als Internationaal zaken doen, Marketing communicatie en Identiteit, Imago & Reputatie. De opleiding biedt Engels aan op B2-niveau (ERK) en maakt gebruik van internationale literatuur. Ook kunnen studenten internationale opdrachten uitvoeren.

Het panel heeft met studenten gesproken over internationalisering. Studenten geven aan de aangeboden internationale en interculturele kennis en vaardigheden waardevol te vinden. Het panel vindt dat de opleiding de internationale oriëntatie verder kan ontwikkelen door meer dan nu samenwerkingsverbanden aan te gaan met opleidingen buiten Nederland of door het organiseren van gastcolleges met een internationaal aspect.

Vormgeving van het programma

Didactisch concept

Communicatie Deeltijd heeft haar didactisch concept gebaseerd op een aantal uitgangspunten: (1) het onderwijs is praktijkgericht, (2) het onderwijs is modulair ingericht, (3) het onderwijs is competentiegericht en (4) het onderwijs is studentgericht (zie ook hieronder bij begeleiding studenten). Deze uitgangspunten zijn gelieerd aan de Onderwijsvisie Deeltijd Avans Hogeschool en spelen in op de ontwikkeling van flexibilisering.

Het panel vindt de uitgangspunten van dit didactisch concept op een inspirerende manier vormgegeven in de praktijk. De praktijkgerichtheid van de opleiding krijgt niet alleen vorm door de inbreng van docenten, maar ook door op een waardevolle manier de werkervaring van studenten in het curriculum te verwerken. De persoonlijke praktijk van studenten staat centraal en studenten leren van elkaar door de uiteenlopende praktijkervaringen die zij inbrengen in de lessen.

De opleiding heeft het programma onderverdeeld in modules: onderwijseenheden van drie uur, waarbij gedurende een kwartaal één afgerond onderwerp wordt behandeld. De modules zijn helder beschreven in fraai vormgegeven en uitgewerkte blokboeken. De blokboeken bevatten informatie over de onderwerpen die aan bod komen, de relatie met de competenties, de benodigde literatuur, de werkvormen en de toetsing. De werkvormen zijn divers en passend bij de inhoud van het onderwijs en bij het didactisch concept. Studenten worden gestimuleerd om actief en zelfstandig te leren en hun creatieve, ondernemende en onderzoekende houding te ontwikkelen. De opleiding maakt gebruik van groepsopdrachten, rollenspelen, intervisie & feedbacksessies, mediatraining en hoorcolleges. De opleiding werkt verder met ICT-mogelijkheden en werkt aan de ontwikkeling van verschillende blended learning werkvormen.

Het panel is zeer onder de indruk van de vormgeving van het deeltijdonderwijsprogramma. Het panel heeft veel waardering voor de wijze waarop het onderwijsprogramma rekening houdt met de achtergrond en de situatie van deeltijdstudenten die de balans tussen werk, privé en onderwijs in stand moeten zien te houden. De wijze waarop de opleiding daarop inspeelt met de modulaire opbouw en de vormgeving in blokboeken vindt het panel een schoolvoorbeeld voor andere hbo-deeltijddopleidingen in Nederland. Ook de praktijkervaringen van studenten krijgen een goede plaats in het onderwijs. Het panel ziet ook dat de opleiding steeds meer insteekt op het gebruik

van digitale media om naast contactonderwijs studenten op andere momenten te kunnen ondersteunen in hun leerproces. De verdere ontwikkelingen richting de flexibilisering van het onderwijs vindt het panel inspirerend en veelbelovend voor de ontwikkeling van deeltijdonderwijs in Communicatie. Zo wil de opleiding studenten de mogelijkheid bieden om na 2 jaar een AD-diploma te behalen. Het panel juicht deze ontwikkeling zeer toe.

Instream en leerroutes

De opleiding Communicatie laat studenten toe met minimaal een mbo niveau 4-, een havo- of een vwo-diploma. Studenten die niet over een van deze diploma's beschikken kunnen op basis van de toelatingsprocedure (21+ Colloquium Doctum) alsnog toegang krijgen tot de opleiding. Studenten worden uitgenodigd voor een intakegesprek, waarin de opleiding en de werkomgeving wordt besproken. De opleiding stelt daarbij de eis dat studenten tijdens de opleiding minimaal 18 maanden werkzaam moeten zijn in een relevante werkomgeving, waarvan minimaal zes maanden op hbo-niveau (zie ook standaard 4). De werkgever van de studenten ondertekent een formulier, waarin deze eisen zijn vermeld.

Werkplekleren is belangrijk voor de ontwikkeling van deeltijdstudenten. Het panel vindt het van belang dat de opleiding de kwaliteit van de werkplek van studenten bewaakt en indien nodig daar samen met studenten alternatieven voor vindt. De opleiding komt daar aan tegemoet. Studenten die bijvoorbeeld niet aan de werkplek eis kunnen voldoen of tijdens de opleiding hun werk verliezen, krijgen ondersteuning van de opleiding bij het zoeken van passende oplossingen. Het panel heeft daar waardering voor en vindt dat de opleiding scherp moet blijven op de kwaliteit van de werkplek.

De deeltijdopleiding Communicatie gaat zo goed mogelijk in op de verschillende achtergronden en ervaringen van aankomende deeltijdstudenten. Studenten die elders kennis hebben verworven en dat kunnen aantonen met een diploma of certificaat, kunnen een verzoek tot vrijstelling van modules doen bij de examencommissie. Het panel vindt de instroom adequaat geregeld en ziet dat de opleiding goed inspeelt op de diversiteit in ervaring, opleidingsniveau en achtergrond van aankomende studenten.

Begeleiding

Communicatie Deeltijd heeft een persoonlijke leerlijn in het programma opgenomen, De begeleiding van studenten vindt voor een belangrijk deel in deze leerlijn plaats. Studenten reflecteren op werk- en leerervaringen en verwerken deze in een portfolio. Het panel heeft de portfolio's gezien en vindt deze goed getuigen van de persoonlijke ontwikkeling die studenten tijdens hun studie doormaken.

Het panel heeft studenten gesproken over de persoonlijke leerlijn. Studenten vinden het belangrijk om tijdens de opleiding specifiek aandacht te geven aan hun persoonlijke en professionele ontwikkeling. Alumni en studenten merken dat zij een sterke persoonlijke ontwikkeling tijdens de studie hebben doorgemaakt en vinden dat een van de belangrijkste verdiensten van deze opleiding. Een aantal studenten vindt dat de persoonlijke leerlijn meer afgestemd kan worden op oudere deeltijdstudenten met werkervaring. Het panel raadt de opleiding aan de leerlijn daar nog eens op te screenen en dan bijvoorbeeld meer het accent te leggen op personal branding en persoonlijke effectiviteit.

Naast begeleiding op persoonlijke ontwikkeling, vindt er ook begeleiding plaats op de studievoortgang. Hierbij spelen studieadviseurs een belangrijke rol. Studieadviseurs ondersteunen de deeltijdstudenten bij de knelpunten die zij ervaren tijdens de studie. Bij complexe zaken kunnen studenten een gesprek aanvragen of worden zij door studieadviseurs doorverwezen naar de studentendecaan. De decaan biedt professionele ondersteuning aan bij persoonlijke vraagstukken, waaronder ook ziekte en functiebeperkingen. Voor studenten met functiebeperkingen zijn faciliteiten beschikbaar.

Begeleiders kunnen tevens verwijzen naar de ondersteunende modules die Avans aanbiedt onder meer op het gebied van Nederlands, Engels, Mindmapping, Snellezen en Sollicitatievaardigheden.

Het panel hoort van studenten dat zij zeer tevreden zijn over de begeleiding van docenten en studieadviseurs. Docenten zijn goed bereikbaar. De opleiding springt goed in op persoonlijke ontwikkelingen. Een voorbeeld daarvan is een zwangere student, die via Skype toch in staat is gesteld om colleges te volgen. De opleiding springt ook bij als studenten door het verlies van werk op zoek moeten naar een andere ervaringsplek om opdrachten uit te voeren.

Het panel is van mening dat de studiebegeleiding goed is vormgegeven.

Docenten

Communicatie Deeltijd heeft een team van 21 docenten, waarvan één docent is gepromoveerd en 14 docenten op masterniveau zijn opgeleid. Een andere docent is bezig met de masteropleiding. De overige docenten zijn geschoold op bachelorniveau. Alle docenten zijn werkzaam in de (communicatie) beroepspraktijk.

Het team van de opleiding Communicatie bestaat uit een kernteam van dertien docenten, die naast lesgeven ook deelnemen in onderwijscommissies en andere taken verzorgen. Zij zijn eveneens betrokken bij het Experiment Flexibilisering. Daarom heen is een flexibel netwerk van docenten die uitsluitend lesgeven.

Alle docenten volgen in het eerste jaar van hun aanstelling een didactische training en een training voor examinatoren. Met ingang van 2016 maakt de opleiding gebruik van BDB (didactiek) en BKE(toetsing)trainingen. Docenten met een kleine aanstelling volgen een aangepast traject.

Het panel heeft kennisgemaakt met een enthousiast, deskundig en betrokken team docenten. Studenten noemen docenten inspirerend en passievol. Docenten zijn kritisch op elkaar op een prettige manier en tonen aan alert te zijn op mogelijkheden om het onderwijsprogramma te optimaliseren, waar mogelijk. De opleiding werkt actief aan de onderlinge verbinding van het docententeam bijvoorbeeld door het organiseren van een koffiemoment iedere acht weken en bijeenkomsten als avondjes tafelen. Studenten merken dat de lessen van verschillende docenten goed op elkaar zijn afgestemd.

Het panel stelt vast dat het team goed in staat is om de opleiding inhoudelijk te dragen en door te ontwikkelen.

Voorzieningen

De opleiding maakt gebruik van de faciliteiten van Avans Hogeschool. Studenten volgen op woensdagmiddag en -avond college op de vestiging van Avans Deeltijd op de Hogeschoollaan in Breda. Het gebouw is voorzien van goed uitgeruste werk- en onderwijsruimtes, ICT-

voorzieningen en een studio met audio-visuele middelen en voorzieningen zoals een Grand Café. Studenten kunnen gebruik maken van voorzieningen als Xplora, een multifunctionele leeromgeving. De opleiding maakt gebruik van de elektronische leeromgeving Blackboard. Bijzondere voorzieningen zijn het Innovatielab, waarbij met licht, geluid en beeld een sfeer wordt gecreëerd die de creativiteit van studenten kan stimuleren. Sinds medio 2016 is er in het gebouw een Escaperoom gevestigd, die gebruikt kan worden als projectruimte. Studenten zijn over het algemeen tevreden over de voorzieningen en hebben een aantal wensen. Het aantal parkeerplekken kan worden uitgebreid. Ook zijn er nog lokalen zonder stopcontacten. Ondanks deze aandachtspunten vindt het panel de voorzieningen passend voor de opleiding.

Conclusie

De deeltijdopleiding Communicatie is er volgens het panel goed in geslaagd om een specifiek onderwijsprogramma te ontwikkelen dat tegemoet komt aan de eigen karakteristiek van deeltijdonderwijs. Het panel heeft veel waardering voor de wijze waarop het onderwijsprogramma rekening houdt met de achtergrond en de situatie van deeltijdstudenten die de balans tussen werk, privé en onderwijs in stand moeten zien te houden. De wijze waarop de opleiding daarop inspeelt met de modulaire opbouw en de vormgeving in blokboeken vindt het panel een schoolvoorbeeld voor andere hogescholen. Het panel heeft met daarnaast veel genoeg kennis genomen van de ontwikkeling die het deeltijdprogramma ingaat op weg naar verdere flexibilisering. Het huidige onderwijsprogramma stelt studenten goed in staat om zich de eindkwalificaties eigen te maken. Het programma is qua inhoud en vormgeving goed doordacht met zijn concentrische opbouw en biedt studenten een stevige basis in kennis, beroepsvaardigheden en onderzoeksvaardigheden. De opleiding zou nog meer aandacht kunnen besteden aan online communicatievaardigheden. De opleiding maakt bij de actualisering van het onderwijsprogramma gebruik van praktijkervaring van studenten en docenten. De werkvormen zijn divers. De omschrijving van de onderwijsmodules in de blokboeken zijn zorgvuldig en inzichtelijk en op een fraaie manier omschreven. De opleiding maakt in het onderwijsprogramma steeds meer gebruik van online mogelijkheden en vormen van blended learning. Het panel is onder de indruk van het enthousiasme en de draagkracht van het team. Studenten zijn tevreden over het onderwijsprogramma, de inspiratie en de begeleiding die docenten hen bieden. De voorzieningen zijn op niveau. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van toetsing. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Toetskaders/Toetsbeleid

Het toetsbeleid van Communicatie Deeltijd sluit aan op het academiebrede toetsbeleid van Avans Deeltijd, dat is beschreven in het *Toetsbeleidsplan AVD 2012* en in 2015 is geactualiseerd. De *OER van Communicatie Deeltijd (2015-2016)* beschrijft onder meer de examenbepalingen en de onderwijsregels die voor studenten van belang zijn.

Het panel ziet dat de opleiding vanuit het toetsbeleid aandacht heeft voor validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing om de objectiviteit zo sterk mogelijk te maken. In de visie van de opleiding maakt toetsing een integraal onderdeel uit van het leerproces van studenten. In het Toetsplan 2015-2016 heeft de opleiding de concrete toetsen beschreven in relatie met de te toetsen competenties. Het panel vindt het Toetsplan evenwichtig opgebouwd met een passende variatie aan toetsvormen. De opleiding maakt gebruik van formatieve en summatieve toetsing. Toetsvormen zijn kennistoetsen met open en multiple-choicevragen; presentaties, criterium gerichte interviews, schrijfopdrachten, e-portfolio en beroepsproducten zoals een communicatieplan.

Het panel stelt vast dat de te behalen kwalificaties door de toetsen op de verschillende competentieniveaus voldoende worden afgedekt.

Ook de kwaliteit van de beoordeling is in orde. Voor iedere toets is er een antwoordmodel en een beoordelingsformulier aanwezig. De beoordelingsformulieren zijn passend bij de toetsvormen en worden goed van feedback voorzien. De vormgeving van de formulieren met rubrics biedt daarvoor een goede basis. Het panel heeft bijvoorbeeld gezien dat de beoordelingsformulieren bij de afstudeerwerken daarvoor goed worden benut. Bij de beoordeling van assessments, beroepsproducten en de afstudeeropdracht zijn minimaal twee beoordelaars betrokken, zodat recht wordt gedaan aan het vier ogenprincipe bij beoordeling.

Studenten kunnen zich goed voorbereiden op de tentamens. De blokboeken bevatten heldere informatie over de toetsing. Zo kunnen studenten in de blokboeken lezen welke leerdoelen worden getoetst, welke vorm daarvoor wordt gehanteerd, de beoordelingscriteria en de weging en beslissing die aan de uitslag gekoppeld is.

Borging kwaliteit van toetsing

Bij de borging van de kwaliteit van toetsing zijn de curriculumcommissie, de toetscommissie, docenten, examencommissie en de borgingsfunctionaris betrokken.

De curriculumcommissie (voorzitter en twee docenten) is verantwoordelijk voor het toetsplan. De toetscommissie functioneert in opdracht van de curriculumcommissie en bestaat uit docenten-examinatoren, bijgestaan door een toetsdeskundige. De toetscommissie houdt zich bezig met het verbeteren van de kwaliteit van toetsing en zijn onder meer verantwoordelijk voor het uitvoeren

en evalueren van het toetsbeleid. De toetscommissie ondersteunt docenten bij de uitvoering van het toetsbeleid. Leden zijn getraind op BKE-niveau en gaan op voor het SKE-certificaat. Om tot een goede kwaliteit van toetsing te komen moeten alle docenten een training ondergaan. Tot en met 2015-2016 volgden docenten een eigen examinatorentoetsing (een zogenaamde BKE-light). Vanaf 2016-2017 is de BKE-training voor alle examinatoren verplicht gesteld.

Het ontwikkelproces van een toets kent zeven stappen (de zogenaamde toetscyclus). Docenten en toetscommissie spelen in deze cyclus een belangrijke rol. Docenten stellen toetsen op daarbij gebruik makend van toetsmatrijzen en leggen die voor aan de toetscommissie. De toetscommissie controleert de toetsen ook achteraf. Het panel vindt de toetscyclus goede handvatten bieden om de kwaliteit van de toetsing te borgen.

Avans Deeltijd heeft een academiebrede examencommissie, waarin één lid namens de opleiding Communicatie. De examencommissie heeft een toezichthoudende functie en is wettelijk verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van toetsing. De examencommissie stelt een eigen onderzoeksagenda op en adviseert de directie over gewenste verbeteringen. In het studiejaar 2015-2016 heeft de examencommissie zich bezig gehouden met de toetsorganisatie en de toetsbekwaamheid. De examencommissie heeft bijvoorbeeld voorgesteld om een tweede examinerator bij de toetsconstructie te betrekken. De examencommissie heeft een borgingsfunctionaris aangesteld, die taken uitvoert om de kwaliteit van toetsing te borgen en de onderzoeksagenda van de examencommissie uitvoert. De borgingsfunctionaris functioneert onafhankelijk van de toetscommissie.

Het panel vindt dat toetsen op een adequate manier worden ontwikkeld. De kwaliteit van toetsing vindt het panel goed geborgd doordat de opleiding actief de toetsdeskundigheid van docenten bewaakt en bevordert. Het panel heeft er ook waardering voor dat de opleiding de kwaliteit van de eindwerken borgt door steekproefsgewijs de kwaliteit te laten toetsen door Aequi. Het panel vindt dat de toetscommissie en examencommissie actief betrokken zijn bij de borging van de kwaliteit van toetsing en beoordeling. Inmiddels is de opleiding Communicatie gestart met het ontwikkelen van leerwegaafhankelijke toetsing in verband met het Experiment Flexibiliteit. De examencommissie is nauw betrokken bij de ontwikkeling van deze nieuwe toetsvormen.

Conclusie

Het panel vindt het toetsbeleid en het daarvan afgeleide toetsplan zorgvuldig vormgegeven. De toetsvormen zijn divers en passend bij het onderwijsprogramma. Het geheel van toetsing dekt alle te beoordelen kwalificaties op de verschillende competentieniveaus af. De ontwikkeling van toetsen is zorgvuldig, met oog voor validiteit en betrouwbaarheid. De kwaliteit van de toetsen is goed. De beoordelingsformulieren zijn opgebouwd in rubrics, waarbij het mogelijk is om deze te voorzien van een eigen toelichting. Bij assessments en bij de beoordeling van de afstudeerwerken wordt het vier ogenprincipe consequent doorgevoerd. Het panel vindt de kwaliteit van de beoordeling en de feedback eveneens goed op orde. De kwaliteit van toetsing is geborgd door scholing van docenten, de toetscyclus, het gebruik van toetsmatrijzen en de betrokkenheid van de borgingsfunctionaris, toetscommissie en examencommissie. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van het gerealiseerde niveau. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Afstudeertraject

Studenten tonen in de afstudeerfase aan over de eindkwalificaties te beschikken. De opleiding stelt daarbij als eis dat studenten een voldoende bevonden afstudeeropdracht uitvoeren. Ook moeten studenten een reflectierapport schrijven, waarin zij de ontwikkeling van de competenties gedurende hun opleiding beschrijven. Tot slot moeten studenten aan het einde van hun opleiding kunnen aantonen dat zij over 1,5 jaar relevante werkervaring beschikken in het communicatievak, waarvan het laatste half jaar op hbo-niveau.

De afstudeeropdracht bestaat uit drie onderdelen. De afstudeeropdracht is beschreven in het *Draaiboek Afstudeeropdracht 2015-2016* en bestaat uit drie onderdelen:

- De scriptie, waarbij een belangrijk onderdeel het onderzoek is;
- Een bedrijfspresentatie, waarbij de student de onderzoeksresultaten presenteert en toetst op de bruikbaarheid ervan;
- Eindgesprek bij de opleiding, waarin de student een gesprek voert met examinatoren over zijn afstudeeropdracht.

Afstudeerders mogen pas beginnen aan de afstudeeropdracht als zij 180 EC hebben behaald van de propedeuse en de hoofdfase.

Het afstudeertraject begint met een afstudeervoorstel dat studenten ter goedkeuring voorleggen aan de afstudeercommissie. De afstudeercommissie bestaat uit twee docenten uit het kernteam. De commissie beoordeelt het voorstel aan de hand van een aantal criteria die onder meer betrekking hebben op de onderwerpkeuze en de vraagstelling. Het onderwerp moet voldoende aansluiten bij de behandelde theorieën van de opleiding; de probleemanalyse moet helder beschreven zijn en er moet een duidelijke vraagstelling zijn. Het panel heeft in het gesprek met studenten en de afstudeercommissie kunnen vaststellen dat deze stevige eisen stelt aan het onderzoeksvoorstel en daarmee een belangrijke rol vervult in de borging van de kwaliteit van de afstudeerwerken.

Het panel vindt dat het afstudeertraject goed vormgegeven is. De opleidingscoördinator wijst een docent aan, die de student begeleidt bij zijn afstudeeropdracht. De beoordeling vindt plaats door twee examinatoren, die niet bekend zijn gemaakt bij de student en bij zijn docentbegeleider. De scriptie wordt afzonderlijk door de twee examinatoren beoordeeld aan de hand van het beoordelingsformulier. Het eindcijfer wordt in overleg bepaald. Als een van beide of beide examinatoren de scriptie met een onvoldoende beoordelen, krijgt de student de mogelijkheid om verbeteringen aan te brengen. De opleiding hanteert een taalnorm. Ook moet de bronvermelding correct de APA-richtlijnen volgen. Het panel vindt de beoordeling en de mogelijkheden tot reparaties zorgvuldig vormgegeven.

Positief is het panel verder over de bedrijfspresentaties, die studenten moeten houden. Dit sluit goed aan bij de toekomstige werkpraktijk van studenten. De bedrijfspresentatie wordt beoordeeld door een examinerator aan de hand van een vastgesteld beoordelingsformulier. Bij de beoordeling van het eindgesprek zijn twee examineratoren betrokken. Jaarlijks organiseert de opleiding kallibratiesessies om de betrouwbaarheid van de beoordelingen te bevorderen. Het panel vindt de wijze waarop het eindcijfer bepaald wordt, aansprekend met het schrijven van een scriptie, een bedrijfspresentatie en een presentatie op school.

Het panel heeft studenten en alumni gesproken over de afstudeerbegeleiding en het systeem van beoordeling. Alumni zeggen goed begeleid te zijn tijdens de afstudeerfase. Er zijn drie tot zes contactmomenten. Indien nodig zijn docenten goed bereikbaar, zelfs in de avonden of in de weekenden. Afstudeerbegeleiders vervullen een coachende rol, vertellen de afstudeerders. Afstuderende studenten worden gestimuleerd zelf na te denken en krijgen tips om hen verder te helpen.

Afstuderende studenten en alumni hebben waardering voor het systeem van beoordeling. Het systeem verandert. Met ingang van 2016-2017 is ook de afstudeerbegeleider betrokken bij de beoordeling. Het panel ziet zowel voordelen als nadelen aan deze nieuwe werkwijze. Belangrijk is dat de objectiviteit van de beoordeling gewaarborgd blijft.

Realisatie van de eindkwalificaties

Het panel heeft vijftien afstudeeropdrachten bestudeerd en enige portfolio's bekeken. Bij de afstudeeropdrachten heeft het panel werken gezien van studenten die afstudeerden op strategisch communicatiemanagement en studenten die afstudeerden op strategisch mediamanagement. Met ingang van het studiejaar 2016-2017 heeft de opleiding dit onderscheid losgelaten. Het panel heeft van alle afstudeeropdrachten de voldoende beoordeling kunnen onderschrijven. Hier en daar vond het panel de beoordeling van de opleiding zelfs aan de lage kant. Het panel vond de onderwerpen gevarieerd en zeer relevant voor de beroepspraktijk. Aan de orde komen onderwerpen als interne communicatie bij een bouwbedrijf, een onderzoek naar veranderingsbereidheid, marketingcommunicatie, Online&Offline inzet van media en het positioneren van een organisatie. De eindwerken vertonen een duidelijke en herkenbare aanpak, waarin een vaste structuur zichtbaar is. Dat komt de consistentie van de eindwerken ten goede, maar gaat wel wat ten koste van de creativiteit. Het panel vindt dat meer variatie in aanpak beter aansluit bij de beroepspraktijk.

Het panel vond het theoretisch kader sterk ingevuld en het onderzoek over het algemeen deugdelijk aangepakt. De gehanteerde literatuur is relevant en actueel, maar niet altijd verrassend. Soms kan de focus en verbinding tussen de gehanteerde theoretische modellen en de onderzoeksmethoden nog sterker worden aangezet. Ook ziet het panel mogelijkheden om meer evenwicht te brengen tussen theoretisch kader en onderzoek enerzijds en de conclusies, aanbevelingen en advies anderzijds. Het panel vermoedt dat het advies en de beroepskant van het eindwerk meer tot hun recht komen in de bedrijfspresentatie dan in de scriptie. Het panel ziet in ieder geval met genoegen dat in de beoordeling van de afstudeeropdracht ook het advies aan de opdrachtgever bij de bedrijfspresentatie wordt meegewogen. Het taalniveau is over het algemeen op orde, met een enkele uitzondering. Eindwerkstukken zijn verder zorgvuldig vormgegeven.

Het panel ziet bovengenoemde punten eerder als ontwikkelpunten dan als kritiekpunten. Het panel vindt dat studenten in de eindwerken goed aan tonen over de eindkwalificaties te beschikken.

Functioneren alumni

Uit de documenten en de signalen die het panel heeft gekregen, blijkt dat afgestudeerde deeltijdstudenten Communicatie goed functioneren in hun functie als communicatieprofessional. De opleiding houdt contact met alumni op een ad hoc basis. Communicatie Deeltijd broedt nog op een structurele wijze waarop alumni bij de opleiding betrokken kunnen worden. Uit de HBO-monitor 2015 blijkt dat alumni zeer tevreden zijn over de opleiding en wat zij daar geleerd hebben. Alumni bevestigen dat in het gesprek met het panel. Alumni kunnen kennis en vaardigheden uit de opleiding goed toepassen in de praktijk. Ook het werkveld geeft aan tevreden te zijn over de kwaliteit van de afgestudeerden. Het werkveld constateert een groeiende behoefte aan communicatieprofessionals.

Conclusie

Het panel constateert dat de deeltijdopleiding het afstudeertraject goed en degelijk heeft vormgegeven. Studenten studeren af met een (onderzoeks) scriptie, een bedrijfspresentatie en een eindgesprek. Het panel heeft vijftien eindwerken bestudeerd en van alle vijftien eindwerken de voldoende beoordeling kunnen onderschrijven. De studenten krijgen goede begeleiding bij het schrijven van de eindwerken en krijgen daarbij de ruimte om een eigen profilering in hun eindwerk in te brengen. Het panel vindt dat de eindwerken degelijk en zorgvuldig zijn opgebouwd. Studenten maken veel gebruik van theorie in de eindwerken en kunnen daarmee hun onderzoeksaanpak verder goed onderbouwen. Het panel vindt het onderzoek over het onderzoek over het algemeen goed vormgegeven. Wel vindt het panel dat er meer accent op advies gelegd mag worden. Afgestudeerde studenten zeggen de geleerde kennis goed in de praktijk te kunnen gebruiken en te zijn gegroeid tijdens de opleiding naar stevige communicatieprofessionals. Het werkveld is eveneens tevreden over de kwaliteit van de afgestudeerden. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties</i>	Goed
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Goed
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Goed
<i>Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties</i>	Goed

Weging en conclusie

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO.

Het panel heeft de opleiding Communicatie Deeltijd van Avans leren kennen als een sterk vormgegeven inspirerende deeltijdopleiding, die deeltijdstudenten in staat stelt om in vier jaar tijd zich te ontwikkelen tot stevige strategisch georiënteerde communicatieprofessionals op bachelorniveau. Het panel vindt de visie op deeltijdonderwijs en de vertaling daarvan naar de praktijk een voorbeeld voor deeltijdopleidingen in Nederland. Daarbij doelt het panel ook op de deelname aan het Experiment Flexibilisering. Het panel heeft veel waardering voor de betrokkenheid en het enthousiasme van docenten en het management en de invulling die zij geven aan de continue verbetering van het onderwijsprogramma.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Communicatie deeltijd van Avans Hogeschool als **goed**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Algemeen

- Positioneer je opleiding sterker, om je voorlooptoelating waar te maken en richt je op de werving van studenten om de opleiding zo ook duurzaam te maken. Benadruk daarbij wat je onderscheidend maakt zoals de balans vinden tussen werken, studeren en het privé leven van een student en betrek daarbij ook je didactisch concept;

Standaard 2

- Houd het programma actueel en bied meer ruimte voor online vaardigheden – studenten maken nog weinig gebruik van online analysetools, zoals SEO, SREA, branded content, retargeting en dergelijke.
- Breng meer variatie aan in onderzoeksvaardigheden, en breid deze uit met bijvoorbeeld online monitoring;
- Overweeg de introductie van een leerlijn advisering om daarmee meer de advieskanten in eindwerken naar voren te laten komen;
- Wees alert op de verschuiving van tekst naar beeld en breng de studenten een basis bij voor wat betreft grafische programma's, hier is een sterke behoefte aan vanuit het werkveld;
- Houd bij de studentbegeleiding nog meer rekening met de populatie van oudere studenten;
- Geef meer aandacht aan de beoogde internationalisering door bijvoorbeeld gastcolleges op Internationaal niveau te bekijken;
- Verdere invulling van het alumnibeleid is op zijn plaats.

Standaard 4

- Besteed meer aandacht aan de advies- en implementatiekant van de eindwerken en zorg voor meer evenwicht tussen onderzoek en beroepsproduct;
- Breng meer samenhang tussen theoretisch kader, onderzoek, en op strategisch niveau geformuleerde aanbevelingen;
- Laat studenten zich nog duidelijker profileren met een eigen visie in eindwerk en advies

Bijlagen

Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding

De eindcompetenties van de deeltijdopleiding Communicatie worden gevormd door:

- De door het Landelijk Overleg Communicatie-Opleidingen vastgestelde eindcompetenties voor Communicatie-opleidingen (1 tot en met 5);
- De door de Academie voor Deeltijd gestelde Sociale en communicatieve competentie en Zelfsturende competentie (6 en 7).

Voor de Werkervaringseis Hoofd fase (anderhalf jaar relevante werkervaring (minimaal 20 uur per week) waarvan een half jaar op hbo-niveau) zijn de competenties 1 tot en met 5 van toepassing.

Competentie	1. Analyseren en onderzoeken
<p>Omschrijving: De communicatieprofessional signaleert voor zijn organisatie of opdrachtgever op proactieve wijze ontwikkelingen in de interne en externe omgeving. Hij signaleert relevante ontwikkelingen in de politieke, maatschappelijke, economische, technologische, interculturele en specialistische omgeving en zet die informatie om naar voor de organisatie relevante kennis. Hij initieert, voert uit, rangschikt en beoordeelt de resultaten van onderzoek en analyse. Hij bepaalt de relevantie van de gesignaleerde trends, gedragsveranderingen en verschuivingen op (inter)nationaal niveau en plaatst deze in het perspectief van de korte, middellange en lange termijn. Hij brengt de resultaten op niveau van strategische beleidsvorming en vertaalt deze in conclusies en aanbevelingen.</p>	
<p>Vertaling deeltijdopleiding Communicatie Avans</p>	<p><i>BIJ HET SIGNALEREN VAN ORGANISATIE RELEVANTE COMMUNICATIEVRAAGSTUKKEN GAAT HET OM HET VERZAMELEN, VERWERKEN, INTERPRETEREN EN RAPPORTEREN VAN INFORMATIE ZODAT DE RESULTATEN VERTAALD WORDEN NAAR CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN OP STRATEGISCH NIVEAU.</i></p>

Competentie	2. Ontwikkelen van en adviseren over communicatiebeleid
<p>Omschrijving: De communicatieprofessional adviseert over en ontwikkelt communicatiebeleid dat bijdraagt aan een optimale realisatie van de organisatiedoelen en organisatiestrategie. Hij is zich bewust van de wederzijdse beïnvloeding van communicatiebeleid en andere beleidsterreinen. Vervolgens kan hij op grond van het vastgestelde communicatiebeleid bepalen wat de beste strategie is om de communicatiedoelen te bereiken. Hij kan een verantwoord advies geven over in te zetten communicatiemiddelen, rekening houdend met doelstellingen, doelgroep(en), publieksgroepen en actoren. Hij overziet daarbij de financiële en budgettaire consequenties van zijn keuzes en maakt in het keuzeproces ook een maatschappelijke en ethische afweging.</p>	
<p>Vertaling deeltijdopleiding Communicatie Avans</p>	<p><i>BIJ HET BEREIKEN VAN DIVERSE DOELGROEPEN GAAT HET OM HET AFWEGEN VAN EN VERANTWOORD REAGEREN OP EN OVERTUIGEND ADVISEREN OVER VERSCHILLENDE INTERPRETATIES EN BELANGEN VAN STAKEHOLDERS ZODAT COMMUNICATIE EEN BIJDRAGE LEVERT AAN DE ORGANISATIEDOELSTELLINGEN.</i></p>

Competentie	3. Plannen en organiseren
<p>Omschrijving: De communicatieprofessional organiseert en plant de uitvoering van het communicatiebeleid van de organisatie en van de communicatiemiddelen, met inachtneming van de beleidscyclus. Hij creëert draagvlak voor meer of minder omvangrijke en complexe communicatieprojecten, stuurt deze aan, coördineert en legt verantwoording af over de behaalde resultaten aan de (interne) opdrachtgever.</p>	
<p>Vertaling deeltijdopleiding Communicatie Avans</p>	<p><i>BIJ HET UITVOEREN VAN HET COMMUNICATIEBELEID EN DE PRODUCTIE VAN COMMUNICATIEMIDDELEN GAAT HET OM HET REALISEREN VAN DRAAGVLAK, HET TONEN VAN LEIDERSCHAP EN AFLEGGEN VAN VERANTWOORDING ZODAT EEN VOORAF GEDEFINIEERD RESULTAAT WORDT BEHAALD.</i></p>

Competentie	4. Creëren en realiseren
<p>Omschrijving: Om communicatiedoelstellingen bij diverse doelgroepen te kunnen bereiken, moeten communicatiemiddelen gerealiseerd worden. Het kan hier gaan om zowel periodieke als niet-periodieke activiteiten voor interne of externe doelgroepen. De communicatieprofessional verzorgt ontwerp, uitvoering en productie van communicatiemiddelen (concepten, middelen en content).</p>	
<p>Vertaling deeltijdopleiding Communicatie Avans</p>	<p><i>BIJ DE REALISATIE VAN COMMUNICATIEMIDDELEN GAAT HET OM HET ONTWERP, HET VERWEZENLIJKEN EN DE PRODUCTIE VAN CONCEPTEN, MIDDELEN EN CONTENT ZODAT DE COMMUNICATIEDOELSTELLINGEN WORDEN BEHAALD.</i></p>

Competentie	5. Representeren
<p>Omschrijving: De communicatieprofessional heeft kennis van de organisatie en geeft blijk van voldoende omgevings sensitiviteit om als ambassadeur voor het bedrijf op te treden wanneer de organisatie gevraagd of ongevraagd in de openbaarheid treedt. Hij kan issues en informatie voor verschillende doel- en publieksgroepen op hun waarde schatten en zodanig communiceren dat recht wordt gedaan aan de belangen en het imago van de organisatie.</p>	
<p>Vertaling deeltijdopleiding Communicatie Avans</p>	<p><i>BIJ HET GEVRAAGD OF ONGEVRAAGD IN DE OPENBAARHEID TREDEN VAN DE ORGANISATIE GAAT HET OM KENNIS VAN DE ORGANISATIE, OMGEVINGSSENSITIVITEIT EN HET DAARBIJ OP WAARDE SCHATTEN VAN ISSUES EN INFORMATIE VOOR STAKEHOLDERS ZODAT RECHT WORDT GEDAAN AAN DE BELANGEN EN DE KERNWAARDEN VAN DE ORGANISATIE.</i></p>

Competentie	6. Sociale en communicatieve competentie
<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerken in een beroepsomgeving en meedenken over doelen en inrichting van de organisatie, waaruit eisen voortvloeien die betrekking hebben op de volgende kenmerken: multidisciplinariteit en interdisciplinariteit, klantgerichtheid, collegialiteit, leidinggeven (het sociale deel van de competentie). • Communiceren intern op alle niveaus, effectief en in de gangbare bedrijfstaal, veelal in het Nederlands en/of Engels; in termen van beroepstaken omvat dat zaken als het opstellen en schrijven van plannen en notities, informeren, overleg voeren, draagvlak creëren, stimuleren, motiveren, overtuigen, verwoorden van besluiten. 	
<p>Omschrijving van Avans Deeltijd</p>	<p><i>BIJ HET STUREN EN REGULEREN VAN DE PERSOONLIJKE ONTWIKKELING GAAT HET OM REFLECTEREN, KRITISCHE ZELFBEOORDELING EN VERANTWOORDING NEMEN VOOR EIGEN HANDELEN ZODAT DE COMMUNICATIEPROFESSIONAL COMPETENT BLIJFT.</i></p>

Competentie	7. Zelfsturende competentie
<ul style="list-style-type: none"> • Sturen en reguleren van de eigen ontwikkeling ten aanzien van leren, resultaatgericht werken, initiatief nemen en zelfstandig optreden, flexibiliteit. • Nadenken en reflecteren over en verantwoording nemen voor eigen handelen wat wijst op betrokkenheid en kritische zelfbeoordeling. • Ontwikkelen van een beroepshouding met ruimte voor normatief-culturele aspecten, respect voor anderen, een beroepscode en ethische principes voor het professioneel handelen. • Leveren van een bijdrage aan de verdere professionalisering van de branche, publicaties, bijdragen aan congressen, enzovoort. 	
<p>Omschrijving van Avans Deeltijd</p>	<p><i>BIJ HET CONTACT MET COLLEGA'S, KLANTEN EN SAMENWERKINGSPARTNERS GAAT HET EROM KENNIS, HOUDING EN GEDRAG EFFECTIEF TER PLEKKE TE COMBINEREN ZODAT EEN CONSTRUCTIEVE RELATIE KAN ONTSTAAN.</i></p>

Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma

Curriculum overzicht 2016-2017:

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Jaar 1	Basiscommunicatie (13 EC) Starten met de Individuele Leerlijn: Zelfstandig Positie Innemen. (+ kwartaal 4: 3 EC)	Identiteit & Imago (14 EC) Individuele Leerlijn: Engels (+kwartaal 3: 4 EC)	Marketing Communicatie (11 EC) Individuele Leerlijn: Engels	Interne Communicatie (14 EC) In dit blok sluiten we de in blok 1 gestarte Individuele Leerlijn af
Nederlands (1 EC)				
Jaar 2	Marketingcommunicatie (6 EC) Communicatie-toolbox (6 EC)	Researching Storytelling (6 EC) Media (6 EC)	Identiteit, Imago en Reputatie (6 EC) Interne Communicatie (6 EC)	Communicatie & Mediamanagement (6 EC)
Portfoliogesprek (3 EC)				
Jaar 3	Geïntegreerde communicatie (12 EC)	Communicatie-onderzoek (12 EC)	Communicatie & Mediamanagement (12 EC)	Communicatie & Mediamanagement (12 EC)
Portfoliogesprek jaar 3 (3 EC)				
Jaar 4	Accountability & Kwaliteit van Dataverzameling (12 EC)	Adviesvaardigheden, Authenticiteit en Representeren (12 EC)	Afstudeeropdracht (30 EC)	
Werkervaring (24 EC)				

Bijlage 3 Rendementen

In deze bijlage zijn de in-, door- en uitstroomgegevens van de opleiding Communicatie opgenomen.

Facultatief: Instroom in het eerste jaar bachelor

Cohort	2010	2011	2012	2013	2014	2015
instroom	34	60	26	18	22	22

Tabel 1: Uitval uit het eerste jaar bachelor

Cohort	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Uitval	35%	45%	42%	28%	50%	41%

Tabel 2: Uitval uit de bachelor

Cohort	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Uitval	53%	55%	65%	33%	68%	41%

Tabel 3: Rendement van de bachelor

Cohort	2013	2014	2015
Uitval	41%	55%	70%

Tabel 4: Docentkwaliteit

Graad	MA	PhD
	66,7 %	4,8 %

Tabel 5: Docent –Student ratio

Ratio
1 : 22

Tabel 6: Contacturen

Studiejaar	1	2	3	4
	9,1	9,0	8,0	4,0 *1

*1 Gebaseerd op hoofdfase jaar 4 en afstudeerfase

Bijlage 4 Deskundigheden leden visitatiepanel en lead auditor

Naam (inclusief tituluur)	Korte functiebeschrijving van de panelleden
De heer drs. F.W. Dillingh	De heer Dillingh is voorzitter van de domeinexamencommissie Communicatie, Moderne Vreemde Talen en Europese Studies en lid van de centrale examencommissie van LOI Hogeschool.
De heer drs. E.F.J. Lagerwey	De heer Lagerwey is reputatie- en issue manager bij Rabobank Nederland.
De heer drs. W.J. Michels	De heer Michels is docent communicatie aan Fontys Hogescholen, Open Universiteit Nederland, Kluwer Vlaanderen en docent en examiner aan SRM Marketing- & Communicatieopleidingen. Daarnaast is hij eigenaar van Michels Communicatie.
Mevrouw N.G. de Wachter	Mevrouw De Wachter volgt de hbo-bacheloropleiding Communicatie in deeltijd bij Hogeschool Rotterdam.

Naam (inclusief tituluur)	Gecertificeerd d.d.	E-mailadres
Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC	27 maart 2013	bomhof@nqa.nl

Bijlage 5 Bezoekprogramma

Tijdstip	Thema	Deelnemers
09.45-10.15	Presentatie van maximaal 20 minuten door opleiding waarin zij zich positioneert ten aanzien van gemaakte keuzes, stand van zaken en openstaande wensen & voornemens. Het panel kan toelichtende vragen stellen.	Drs. Maarten Bremer – directeur Avans Deeltijd Angelique Botman Bc – Adjunct directeur cluster C&C (Commerce & Communicatie) Annemieke Calatz Bc - voorzitter curriculumcommissie
10.15-12.00	Materiaalbestudering en voorbereiding	Panel
12.00-12.30	Spreekuur en extra toelichting op flexibilisering onderwijs (d.m.v. korte presentatie).	Drs. Maarten Bremer – directeur Avans Deeltijd Emese Albert MBA – senior beleidsadviseur Annemieke Calatz Bc - voorzitter curriculumcommissie
12.30-13.15	Overleg + lunch	Panel
13.30-14.30	Gesprek studenten (5) en alumni (2)	Studenten: Nelleke de Man (jaar 2) Sander Barendregt (jaar 2) Mark Doedeijns (jaar 3) Marielle Vrolijk (jaar 3) Dorien Ensink (jaar 4) Alumni: Mirjam Jansen Bc Marlies Rutten Bc
14.45-15.45	Gesprek docenten, examinatoren en studieadviseur	Susanne Faas (studieadviseur) Paula Zweekhorst PhD Drs. Yvonne Cransveld Roy Jacobs Bc Peter Kal Drs. Rita ten Grotenhuis Theo Bosters MCC
16.00-16.45	Gesprek opleidingsmanagement	Angelique Botman Bc – Adjunct directeur cluster C&C (Commerce & Communicatie) Annemieke Calatz Bc - voorzitter curriculumcommissie Drs. Maarten Bremer – directeur Avans Deeltijd Emese Albert MBA – senior beleidsadviseur
17.00-17.45	Gesprek borging	Anno Lantinga (toetscie)

		Marion de Crook (toetscie) Drs. Theo Bosters (curriculumcie) Drs. Rita ten Grotenhuis (curriculumcie) Mr. Ad van Zundert (examencie) Mirjam van Zuilen MCC (WVC): <i>onder voorbehoud</i>
17.45-18.30	Beoordelingsoverleg panel	
18.30-19.00	Laatste gesprek opleidingsmanagement en terugkoppeling bevindingen	Alle deelnemers zijn welkom.

Studenten

- N.B. (Nelleke) de Man – 2^e jrs.
- S. (Sander) Barendregt – 2^e jr
- M. (Mark) Doedeijns – 3^e jr
- M.P. (Marielle) Vrolijk – 3^e jr
- D.A. (Dorien) Ensink – 4^e jr

Alumni

- M.H. (Mirjam) Jansen Bc
- M.A.C. (Marlies) Rutten Bc

Bijlage 6 Bestudeerde documenten

Inleiding

Literatuur:

- Onderwijsvisie Deeltijd Avans Hogeschool (2015)

Ter inzage:

- Studiegids Avans Deeltijd (2015-2016)
- Projectplan 'Flexibilisering van het Avans onderwijs voor een leven lang leren' (2015)
- Adviezen Aanvraag Experiment Leeruitkomsten NVAO aan OCW (2016)

Standaard 1

Literatuur:

- Landelijk Opleidingsprofiel Bachelor of Communications (2013)
- LOCO-competenties, Competentieset voor de bacheloropleiding Communicatie (2016)
- Opleidingskader Bachelor of Communication (2016)
- Onderwijsvisie Deeltijd Avans Hogeschool (2015)
- OER 2015-2016 Communicatie (2015-2016)
- Ambitie internationalisering bij Avans Deeltijd (2016)

Ter inzage:

- Doorlopende Onderzoeksleerlijn binnen curricula Academie voor Deeltijd (2014)
- Werkveldonderzoek strategische relaties (2016)
- Presentatie CED Stip op de horizon – alumnonderzoek, nov 2016 (2016)

Standaard 2

Literatuur:

- Toetsplan Communicatie (2015-2016)
- Opleidingskader Bachelor of Communication (2016)
- Literatuurlijst Communicatie (2014-2015 en 2015-2016)
- OER 2015-2016 Communicatie (2015-2016)
- Overzicht docenten Communicatie (2015-2016)
- Ambitie internationalisering bij Avans Deeltijd (2016)
- Onderwijsvisie Deeltijd Avans Hogeschool (2015)

Ter inzage:

- Organisatie & HR-plan Avans Deeltijd (2015-2017)
- Doorlopende Onderzoeksleerlijn binnen curricula Academie voor Deeltijd (2014)
- Studiegids Avans Deeltijd (2015-2016)
- Formulier aanvraag relevante werkervaring Communicatie (2015-2016)
- Projectplan 'Flexibilisering van het Avans onderwijs voor een leven lang leren' (2015)
- Eindrapport Marktonderzoek Ad Communicatie (2016)
- Vrijstellingenbeleid AVD (2015-2016)
- Taakbeschrijvingen blokcoördinator en vakverantwoordelijke (2016)

Standaard 3

Literatuur:

- OER 2015-2016 Communicatie (2015-2016)
- Onderwijsvisie Deeltijd Avans Hogeschool (2015)
- Toetsplan 2015-2016
- Toetsbeleidsplan AVD (2012)
- Toetsbeleidsplan AVD (2015-2019)

Ter inzage:

- Notitie toetsbekwaamheid Avans Deeltijd (2016)
- Jaarverslag examencommissie Academie voor Deeltijd (2014-2015)
- Huishoudelijk reglement Examencommissie AVD (2014-2015 en 2016-2017)
- Voorstel implementatie toetsbeleid ADT Avans Hogeschool, Maaike Stoker (2011)
- Evaluatie Toetsproject Academie voor Deeltijd versie co's, april 2013 (2013)

Standaard 4

Literatuur:

- Draaiboek Afstudeerdopdracht Academie voor Deeltijd (2015-2016)
- Overzichtslijst eindwerken Bachelor Communicatie (2014-2015 en 2015-2016)

Ter inzage:

- Formulier aanvraag relevante werkervaring Communicatie (2015-2016)
- Presentatie CED Stip op de horizon – alumnionderzoek, nov 2016 (2016)

Bijlage 7 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

2023848
2050322
2054294
2046947
2008437
2059199
2055258
2061284
2061710
2034799
2058768
2063729
2061210
2055918
2054103

Bijlage 8 Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Bladnummer 3

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de opleiding:

B Communicatie deeltijd

Instelling: Avans Hogeschool.

Visitatiedatum: 8-2-2017

Ondergetekende: ... Angelique Botman

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: . . . adjunct directeur Commerce & Communicatie

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Angelique Botman', written over a horizontal line.

Datum: 9-1-2017